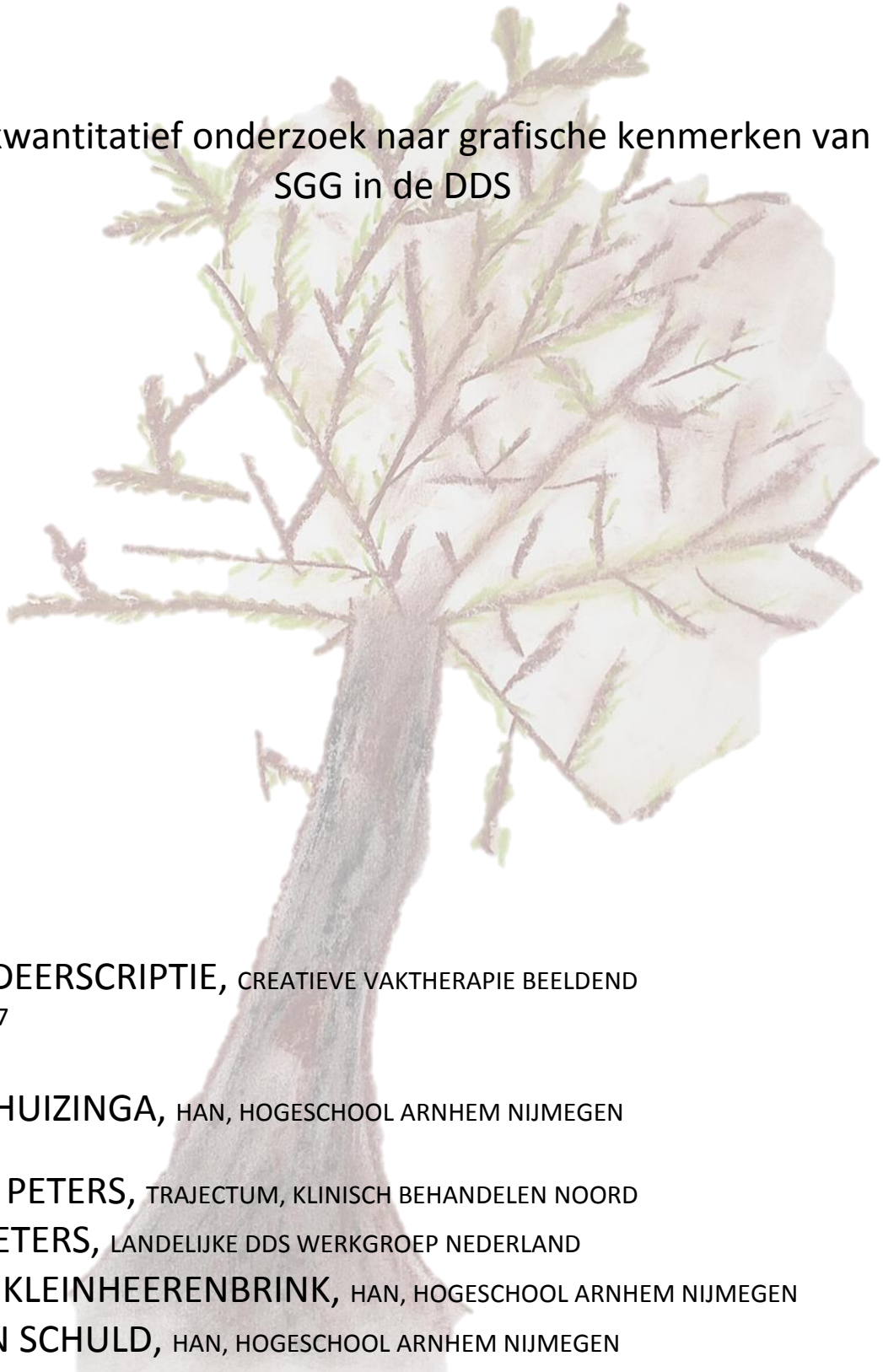

SGG IN DDS

Een kwantitatief onderzoek naar grafische kenmerken van
SGG in de DDS

AFSTUDEERSCRIPTIE, CREATIEVE VAKTHERAPIE BEELDEND
11-06-2017

ANNA HUIZINGA, HAN, HOGESCHOOL ARNHEM NIJMEGEN

SANNE PETERS, TRAJECTUM, KLINISCH BEHANDELEN NOORD

ANS PIETERS, LANDELIJKE DDS WERKGROEP NEDERLAND

PAULA KLEINHEERENBRINK, HAN, HOGESCHOOL ARNHEM NIJMEGEN

HELEEN SCHULD, HAN, HOGESCHOOL ARNHEM NIJMEGEN

SGG IN DDS

Een kwantitatief onderzoek naar grafische kenmerken van
SGG in de DDS

Naam: Anna Huizinga
Studentnummer: 523197
E-mailadres: A.Huizinga@student.han.nl

Plaats: Nijmegen
Datum: 11-06-2017
School: Hogeschool van Arnhem en Nijmegen
Opleiding: Creatieve Therapie Beeldend

VOORWOORD

Voor het realiseren van dit onderzoek moet ik een aantal mensen heel erg bedanken.

Allereerst wil ik Paula Klein Heerenbrink een warm hart toespreken, vanaf het begin heeft zij mij begeleid met dit onderzoek. Helaas heeft ze die rol de laatste paar weken moeten loslaten vanwege een enorme wending in haar persoonlijke situatie. Paula heeft voor een prettige start van mijn onderzoek gezorgd. Door te beginnen met een kritische blik en af te sluiten met een steun in de rug. Paula, bedankt.

In de laatste paar weken heeft Heleen Schuld de begeleiding op zich genomen, het gat wat viel werd door Heleen opgevuld. Persoonlijke aandacht, ruimte voor gevoel en dilemma's wisselde zich af met een nuchtere praktische beoordeling.

Voor het halen van de bevoegdheid om de DDS af te mogen nemen, moet ik Ans Pieters heel erg bedanken. Naast de gebruikelijke training was Ans ook een grote bron waar veel literatuur en opzet van onderzoek vandaan is gekomen. Ans heeft zich helemaal op mij als persoon en onderzoeker aangesloten. De toegankelijkheid om voor een klein vraagje te kunnen bellen geeft de hele samenwerking met Ans weer.

Zonder Sanne Peters had dit onderzoek nooit bestaan. Naar aanleiding van mijn vraag of ik een willekeurig onderzoek bij jullie op de afdeling kon doen, is Sanne flink aan de slag gegaan. Het grappige is dat we elkaar nog nooit in levenden lijve hebben ontmoet, toch heb ik het gevoel dat ik met Sanne het meest intensieve contact heb gehad. Sanne zorgde voor de samenstelling van de cliënten en legde alle lijntjes voor me uit. Zelfs na haar switch naar een andere afdeling, bleef haar invloed groot.

Voor het scoren van de tekentesten moet ik Diane, Nicolette en Gerda bedanken. Jullie inzet om een heerlijke zomerse middag binnen te zitten en voor mij alle tekeningen te moeten scoren heb ik als iets heel waardevols ervaren. De samenwerking met jullie was erg prettig en met name jullie waardering over de DDS test is me erg bijgebleven!

Niet alleen de hulp in praktische zin is noodzakelijk geweest voor dit onderzoek, ook de mensen thuis had ik niet kunnen missen tijdens dit proces. De mentale steun, uitlaatklep en zorg voor goede afleiding waren een must om door te kunnen met het onderzoek. Youri, mijn ouders, vrienden en familie had ik niet kunnen missen tijdens dit onderzoek!

Samen hebben we dit onderzoek waar kunnen maken en daar ben ik trots op!

SAMENVATTING

De DDS, Diagnostic Drawing Series, is bij lange na nog niet uitontwikkeld. Bekend zijn de algemene grafische kenmerken van pathologieën die verder toegespitst zijn naar schizofrenie, bipolaire stoornis (manie), depressie, dysthymie, borderline persoonlijkheidsstoornis, PTSS, dissociatieve stoornis, eetstoornissen en middelen misbruik. SGG, Seksueel Grensoverschrijdend Gedrag, is binnen de DDS nog niet onderzocht. Op de afdeling Klinisch Behandelen Noord Trajectum worden cliënten met SGG LVB behandeld. De vaktherapeuten worden daar bevraagd of beeldende vaktherapie kan mee onderzoeken of seksueel grensoverschrijdend gedrag voortkomt uit de SGG-problematiek of voortkomt uit het lage sociaal emotionele ontwikkelingsniveau.

In de literatuurstudie van Martine Ruijter gepubliceerd in 2016 wordt een greep uit de Nederlandstalige en Engelstalige geschreven literatuur weergegeven. Hieruit blijkt dat er genoeg geschreven is over de verschillende zorgprogramma's en effecten daarvan. Hoe cliënten met een SGG-problematiek zich grafisch uiten is nog niet bekend. Dit gaat gepaard met de feiten van delicten waarmee een SGG bepaald wordt. In tegenstelling tot pathologiegroepen als bijvoorbeeld borderline persoonlijkheidsstoornissen, komen deze pas naar boven als de cliënt getest wordt. De doelstelling van dit onderzoek is erachter te komen welke grafische kenmerken in de scoring van de DDS opvallend afwijken van zowel de controlegroep als de al eerder onderzochte pathologieën. Om deze doelstelling te behalen is de volgende onderzoeksvraag geformuleerd:

- **Welke grafische kenmerken zijn zichtbaar bij cliënten met LVB en SGG-problematiek tegenover cliënten met LVB zonder SGG problematiek?**
- **Kun je Seksueel Grensoverschrijdend Gedrag signaleren binnen de DDS?**

Om deze onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden zijn de volgende deelvragen geformuleerd:

- Wat wordt er verstaan onder de definitie SGG in relatie tot de cliëntenpopulatie van Trajectum locatie Boschoord, klinisch behandelen noord?
- Welke kenmerken horen bij LVB in relatie tot de cliëntenpopulatie van Trajectum locatie Boschoord, klinisch behandelen noord?
- Welke grafische kenmerken zijn er bekend van cliënten gediagnostiseerd op SGG?

Na het volgen van de DDS-training is er een onderzoeksgroep opgezet. Er is één groep van vijf cliënten met LVB en een SGG-problematiek gespecificeerd tot pedofilie samengesteld en één groep van vijf cliënten met LVB zonder een SGG-problematiek. Bij beide groepen heb ik de DDS afgenomen volgens de regels van de test met een maximale ruimte van 10 minuten nabespreking/interview. Deze 10 series zijn door drie ervaren beeldend vaktherapeuten gescoord. De drie therapeuten vormde samen al een DDS-intervisiegroep wat ze ervaren in de DDS maakt en goed op elkaar ingespeeld zijn. Uiteindelijk zijn er een aantal grafische kenmerken van SGG/LVB gevonden die verschillen met die van LVB.

INHOUDSOPGAVE

VOORWOORD	3
SAMENVATTING	4
INHOUDSOPGAVE	5
1. INLEIDING	7
1.1 BEGRIPPEN	
1.1.1 DSM-IV	
1.1.2 DDS	
1.1.3 SGG	
1.1.4 FROTTEURISME	
1.1.5 LVB	8
1.1.6 GRAFISCHE VORMEN/BEELDELEMENTEN	
1.1.7 DESKUNDIGEN	
1.1.8 DIAGNOSE	
1.2 PROBLEEMANALYSE	
1.2.1 STICHTING TRAJECTUM KLINISCHE BEHANDELEN NOORD	9
1.2.2 EEN MEETINSTRUMENT	
1.2.3 BEELDENDE VAKTHERAPIE	
1.2.4 DOELGROEP SGG/LVB	10
1.2.5 PROBLEEMSTELLING	
1.3 DOELSTELLING, ONDERZOEKSVRAAG EN DEELVRAGEN	
1.3.1 DOELSTELLING	
1.3.2 VRAAGSTELLING	11
1.3.3 DEELVRAGEN	
1.4 PERSOONLIJK BEROEPSMATIGE ONTWIKKELING	
2. DIAGNOSTIC DRAWING SERIES	12
2.1 HET AFNEMEN VAN DE DDS	
3. METHODE	14
3.1 ONDERZOEKSBENADERING	
3.2 VOORAF VEREISTE HANDELING	
3.2.1 ONDERZOEKER VOLGT DDS TRAINING	
3.2.2 ONDERZOEKSGROEP VS CONTROLEGROEP	
3.2.3 DDS-GESCHOOLDE VAKTHERAPEUTEN	15
3.3 DATABRONNEN	
3.3.1 CLIENTEN	
3.3.2 VAKTHERAPEUTEN	
3.3.3 DOCUMENTEN	
3.3.4 LITERATUUR	16
3.3.5 WERKLIJSTEN	
3.4 WERKWIJZE DATAVERZAMELEN	

3.4.1	DDS AFNEMEN	
3.4.2	LITERATUUR ONDERZOEK	
3.4.3	ONDERVRAGEN	17
3.4.4	OBSERVEREN	
3.5	ANALYSEMETHODE	
3.5.1	SCRATCH AND SNIF	18
3.5.2	SKELETON, SCOREN VAN DE STRUCTURELE KENMERKEN	
3.5.3	SKELETON, DIAGNOSTISCHE HYPOTHESE STELLEN	
3.5.4	MUSCLE, INHOUD	
3.5.5	SKIN, HET PROCES	
3.5.6	SYNTHESE	
3.6	KWALITEITSWERKWIJZE	
3.6.1	BRUIKBAARHEID	
4.	RESULTATEN	20
4.1	UITKOMSTEN LITERATUUR STUDIE EN GESPREKKEN VAKTHERAPEUTEN	
4.1.1	WAT WORDT ER VERSTAAN ONDER DE DEFINITIE SGG IN RELATIE TOT DE CLIENTPOPULATIE VAN TRAJECTUM LOCATIE BOSCHOORD, KLINISCH BEHANDELEN NOORD?	
4.1.2	WELKE KENMERKEN HOREN BIJ LVB IN RELATIE TOT DE CLIENTENPOPULATIE VAN TRAJECTUM LOCATIE BOSCHOORD, KLINISCH BEHANDELEN NOORD?	21
4.1.3	WELKE GRAFISCHE KENMERKEN ZIJN ER BEKEND VAN CLIENTEN GEDIAGNOSTISEERD OP SGG?	22
4.2	ANALYSE VAN DE DDS-TESTEN	
4.2.1	SCRATCH AND SNIF	
4.2.2	TEKENINGEN ANALYSE FORMULIER (TAF)	23
4.2.3	OBSERVATIES EN OPVALLENDHEDEN IN ONDERZOEKSGROEP	25
5.	CONCLUSIE	26
5.1	WELKE GRAFISCHE KENMERKEN ZIJN ZICHTBAAR BIJ CLIENTEN MET EEN SGG/LVB-PROBLEMATIEK TEGENOVER CLIENTEN MET LVB ZONDER EEN SGG-PROBLEMATIEK?	
5.2	KUN JE SEKSUEEL GRENDOVERSCHRIJDEND GEDRAG SIGNALEREN BINNEN DE DDS?	27
6.	AANBEVELINGEN	28
7.	DISCUSSIE	28
8.	LITERATUURLIJST	29
9.	BIJLAGEN	31

1. INLEIDING

1.1 BEGRIPPEN

In dit gehele onderzoek wordt er gebruik gemaakt van verschillende afkortingen en begrippen die enige uitleg vereisen. Middels een begrippenlijst zal de betekenis maar ook het gebruik van de begrippen beter in kaart worden gebracht.

1.1.1 DSM-IV

DSM is de afkorting van Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, Nederlands vertaald als het diagnostisch en statistisch handboek van psychiatrische aandoeningen. Van origine Amerikaans, uitgegeven en opgesteld door de American Psychiatric Association. De diagnoses van de cliënten in dit onderzoek zijn nog beschreven aan de hand van de DSM-IV, sinds 2014 is er echter al een DSM-V maar in dit onderzoek dus nog niet toegepast. "ALLES WAT JE AL WILDE WETEN OVER DE DSM-5" (z.j.) heeft een kort overzicht gemaakt van de verschillen tussen DSM-IV en DSM-V waarin er geen factoren worden genoemd die invloed hebben op dit onderzoek.

1.1.2 DDS

De DDS staat voor Diagnostic Drawing Series. De DDS is een teken-test die door beeldend vaktherapeuten, DDS geschoold, afgenomen kunnen worden. In Amerika worden deze testen direct in de eerste 3 sessies afgenomen, in Nederland wordt dit minder nauw genomen maar komt de test wel voor in de begin/diagnostische behandelfase. De test wordt individueel afgenomen, aspecten van de tekeningen die de cliënt maakt worden systematisch en objectief beoordeeld door de vaktherapeut. Zo vormt de DDS een hulpmiddel bij het stellen van een diagnose gerelateerd aan de DSM-IV en geeft ze handvatten voor de beeldende vaktherapie (Henskens, 2009). In hoofdstuk 2 wordt een uitgebreide beschrijving gegeven over de werkwijze van de DDS.

1.1.3 SGG

In dit onderzoek wordt Seksueel Grensoverschrijdend Gedrag afgekort door SGG. Voor dit onderzoek wordt SGG gespecificeerd naar pedofilie. Dit heeft er mee te maken dat de cliënten populatie waar dit onderzoek is afgenomen de SGG-problematiek zich uit in pedofilie.

In 2002 schreven Koeck, De Doncker en Van Beek over de classificatie van pedoseksuelen en verkrachters. Aan de hand van een aantal onderzoeken beschrijven zij 4 typen plegers van seksueel misbruik. Allereerst het pedofiele type dat psychoseksueel sterk gericht is op kinderen en hen beschouwt als aanvaardbare partners. Ten tweede het situationele type waarbij de seksuele ontwikkeling schijnbaar normaal verloopt, tot gevoelens van onzekerheid of afwijzing aanleiding geven tot een seksuele interactie met (vaak de eigen) kinderen. Het antisociale type wordt als derde beschreven, waarbij seksuele delicten passen binnen een algemeen grensoverschrijdend gedragspatroon. Als laatste het organisch - pathologische type waarbij het controleverlies over de seksuele impulsen eerder door psychose, mentale retardatie of een organische stoornis bepaald wordt dan door emotionele toestanden.

1.1.4 FROTTEURISME

Frotteurisme wordt alleen genoemd in het diagnose overzicht, maar desalniettemin een belangrijk begrip voor dit onderzoek. Het frotteurisme is afgeleid van het Franse woord: Frotter wat wrijven betekend. Mensen met de diagnose frotteurisme raken seksueel opgewonden door lichamelijk contact met onbekende. Wanneer de aanrakingen voor de ander als niet gewenst wordt ervaren, is het strafbaar.

1.1.5 LVB

In 2003 deed Buntinx onderzoek naar de definitie van licht verstandelijke handicap. In zijn omschrijving gebruikt hij het woord "handicap" waar in dit onderzoek gesproken wordt van een "beperking" wat synoniemen zijn aan elkaar. Buntinx omschreef een licht verstandelijke handicap/beperking als volgt:

"Een verstandelijke handicap verwijst naar functionerings- problemen die worden gekenmerkt door significante beperkingen in zowel het intellectuele functioneren als in het adaptieve gedrag zoals dat tot uitdrukking komt in conceptuele, sociale en praktische vaardigheden. De functioneringsproblemen ontstaan vóór de leeftijd van 18 jaar."

1.1.6 GRAFISCHE VORMEN/BEELDELEMENTEN

Er wordt in dit onderzoek voornamelijk gesproken over grafische vormen. Hier is voor gekozen omdat er vanuit de onderzoeksvraag naar grafische vormen wordt gevraagd. Daarnaast wordt in de handleiding van de DDS ook alleen gesproken over grafische vormen. In het soortgelijke onderzoek van Nicole Radstake (2012) is deze term vervangen door beeldelementen waar de volgende beschrijving van Schweizer (2009) overgenomen is:

"Ieder beeld is opgebouwd uit beeldelementen. Beeldelementen specificeren kenmerken van de vormelementen ruimte, volume, vlak en lijn. Er is een groot aantal samengestelde beeldelementen waarbij de belangrijkste zijn: tegenstelling, voorstelling, ordening, beweging, richting, structuur, enz."

1.1.7 DESKUNDIGEN

In dit onderzoek wordt een aantal keren gesproken over deskundigen. Wanneer hier wordt gesproken over deskundigen, worden daar mensen die geschoold zijn in de DDS of vaktherapeuten die kennis hebben van SGG aangeduid.

1.1.8 DIAGNOSE

Een diagnose is letterlijk volgens het woordenboek de Van Dale een vaststelling (van bijvoorbeeld een ziekte) op grond van verschijnselen.

1.2 PROBLEEMANALYSE

1.2.1 STICHTING TRAJECTUM KLINISCH BEHANDELEN NOORD

Stichting Trajectum klinische behandelen Noord is een afdeling van de overkoepelende organisatie genaamd Trajectum. Deze gesloten afdeling biedt dagbehandeling en een ambulant behandeltraject voor cliënten met een SGG/LVB-indicatie. De cliënten staan onder forensisch psychiatrisch toezicht en ontvangen passende begeleiding. De beeldend

therapeuten, werkzaam op bovengenoemde afdeling, zijn opgeleid voor het toepassen van de DDS. Echter is er binnen de doelgroep van Trajectum, SGG/LVB, geen onderzoek gedaan met betrekking tot de DDS. Regelmatig wordt gevraagd of beeldende vaktherapie kan (mee) onderzoeken of het grensoverschrijdende gedrag voortkomt uit de SGG-problematiek of vanuit het lage sociaal emotionele ontwikkelingsniveau wat kenmerkend is voor LVB.

1.2.2 EEN MEETINSTRUMENT

Om een diagnose te kunnen stellen is een meetinstrument noodzakelijk. Diagnoses stellen zorgt voor meer betrokkenheid en bekendheid om de problematiek van de cliënten te vergroten. Binnen de GGZ worden een aantal verschillende meetinstrumenten gebruikt, de één bekender dan de ander. Eén van die onbekendere is de DDS, Diagnostic Drawing Series, ontworpen in 1982 door twee Amerikaanse beeldend vaktherapeuten: Barry M. Cohen en Barbara Lesowitz. Bij de test zijn een herziende handleiding en scoringslijst verschenen (Cohen, 1994). In opdracht van de DDS Werkgroep Nederland is hij ook in het Nederlands vertaald (Hensbroek, 2006).

De DDS is een laagdrempelige tekentest bestaande uit 3 verschillende tekeningen op het vereiste witte tekenpapier en de uit Amerika afkomstige pastelkrijtjes. De afnametijd is kort, een kwartier per tekening, en de scoring vindt grotendeels plaats aan de hand van een gestructureerde scoringslijst. De test onderscheidt zich hierdoor van eerdere, minder betrouwbare, projectieve tekentesten (Landelijke DDS Werkgroep Nederland, 2015). Er is, zowel in Nederland als daarbuiten, ruim onderzoek gedaan naar de structurele eigenschappen van de 3 verschillende tekeningen bij uiteenlopende psychische en psychiatrische stoornissen (zie o.a. Couch, 1994; Fowler, 2001; Fowler & Ardon, 2002). Zo is er onderzoek gedaan naar een aantal verschillende cliëntgroepen als depressie, organische stoornissen (behalve dementie) en bipolaire stoornissen. De cliëntgroep licht verstandelijk beperkten met SGG, Seksueel Grensoverschrijdend Gedrag, ontbreekt hierin. Uit de resultaten van deze onderzoeken zijn significante verschillen gevonden van deze groepen ten opzichte van de gezonde controlegroep.

Middels de DDS wordt beeldende vaktherapie evidence-based en kan de diagnose ook vanuit beeldende vaktherapie gemakkelijk gedeeld worden met andere disciplines.

1.2.3 BEELDEND VAKTHERAPIE

Kenmerkend voor beeldende vaktherapie is dat ze zich richten op het handelen in de plaats van praten. Beeldende vaktherapie wordt ingezet voor uiteenlopende doelen bijvoorbeeld: verwerking van gebeurtenissen uit het verleden, inzicht te krijgen in gedragspatronen, sociale vaardigheden verbeteren of om meer zelfvertrouwen te krijgen.

Beeldende vaktherapie wordt door velen therapeuten, behandelaren én cliënten toegejuicht en ook vaak ingezet. Desondanks is er nog niet veel wetenschappelijk bewijs voor de effectiviteit van deze therapieën. Het geringe bewijs dat er bestaat, lijkt wel de effectiviteit van beeldende vaktherapie aan te tonen, maar is dus nog onvoldoende onderzocht (Pratt, 2004; Aldridge, 1994). Naar de effectiviteit van beeldende vaktherapie bij Licht Verstandelijk Beperkten (LVB(-ers)) is nog niet voldoende onderzoek gedaan. Men verwacht wel dat het passend is voor LVB-ers, omdat het gericht is op handelen en minder gericht is op praten (Neijmeijer et al., 2010). Smeijsters (2008) stelt in het Handboek Creatieve Therapie dat de vaktherapeut met behulp van activiteiten die ontleend zijn aan kunstvormen een beroep doet op de emotionele en zintuiglijke beleving van cliënten.

Diverse onderzoekers stellen dat vaktherapie in de behandeling van jeugdigen veel gebruikt wordt. Zo zijn vaktherapeuten te vinden binnen de geestelijke gezondheidszorg, de jeugdhulpverlening, het speciaal onderwijs, de zorg voor mensen met een (licht) verstandelijke beperking, de forensische zorg, de verslavingszorg, gevangenissen en justitiële jeugdinrichtingen, de hulpverlening aan slachtoffers van delicten, de hulpverlening aan oorlogsslachtoffers en in het vluchtelingenwerk (Smeijsters, 2008). De therapievormen voor jeugdigen zijn vergelijkbaar met de vormen die worden gebruikt voor mensen met een verstandelijke beperking.

Dat beeldende vaktherapie aansluit voor behandeling van cliënten met SGG/LVB is hierboven benoemd. Maar waarom dan een onderzoek naar het meetinstrument de DDS? Naast de vraag vanuit de organisatie om beeldende vaktherapie (mee) te laten onderzoeken naar de oorzaken van de SGG-problematiek, wordt deze vraag ook vanuit het team beeldend vaktherapeuten gesteld. Als met de DDS-test bewezen kan worden waar de problematiek vandaan komt, kan de behandeling daar ook beter op worden vastgesteld. Dat er middels een instrument gebaseerd vanuit de beeldend vaktherapie bewijs kan worden geleverd, zal de waarde van dit beroep doen stijgen.

1.2.4 DOELGROEP SGG/LVB

Naast dat dit onderzoek een bijdrage levert aan de ontwikkeling van het beroep beeldende vaktherapie, het meetinstrument de DDS en een antwoord biedt aan de vraag vanuit de organisatie, zal er zich ook een ontwikkeling voordoen voor de doelgroep SGG/LVB. De behandeling van deze cliënten worden op dit moment aan de hand van talige testen opgesteld. De werkwijze van vaktherapie sluit volgens hoofdstuk 1.2.3. nauw aan op deze doelgroep. Waarom dan niet testen vanuit deze werkwijze?

1.2.5 PROBLEEMSTELLING

De beeldend vaktherapeuten binnen Trajectum Noord zijn opgeleid voor het toepassen van de DDS. Binnen de doelgroep van Trajectum is er echter geen onderzoek gedaan. Het betreft: SGG LVB/B oftewel Seksueel Grensoverschrijdend Gedrag en Licht Verstandelijk Gehandicapt/Beperkt. Binnen de kliniek worden veel cliënten met een SGG-problematiek behandeld. Regelmatig wordt door de psychologen en het multidisciplinair team gevraagd of beeldend vaktherapeuten (mee) kunnen onderzoeken of het grensoverschrijdende gedrag voortkomt uit echter de SGG-problematiek, zoals pedofilie, of voortkomt uit het lage sociaal emotionele ontwikkelingsniveau wat kenmerkend is voor LVB.

1.3 DOELSTELLING, ONDERZOEKSVRAAG EN DEELVRAGEN

1.3.1 DOELSTELLING

Er wordt onderzocht of er grafische kenmerken van cliënten met SGG/LVB afwijken ten opzichte van cliënten met LVB zonder SGG. Het doel is om de DDS, naast de algemene diagnose-instrumenten, te gebruiken om een diagnose te ondersteunen. Daarnaast is de DDS een diagnose-instrument dat in relatie staat met beeldende vaktherapie. Krijgt de DDS meer onderzoek naar verschillende diagnoses, kan beeldende vaktherapie zich beter profileren. Zo vormt de DDS een hulpmiddel bij het stellen van een aan de DSM-IV gerelateerde diagnose en geeft ze handvatten voor de beeldende vaktherapie (Henskens, 2009).

1.3.2 VRAAGSTELLING

- Welke grafische kenmerken zijn zichtbaar bij cliënten met LVB en SGG-problematiek tegenover cliënten met LVB zonder SGG problematiek?
- Kun je Seksueel Grensoverschrijdend Gedrag signaleren binnen de DDS?

1.3.3 DEELVRAGEN

- Wat wordt er verstaan onder de definitie SGG in relatie tot de cliëntenpopulatie van Trajectum locatie Boschoord, klinisch behandelen noord?
- Welke kenmerken horen bij LVB in relatie tot de cliëntenpopulatie van Trajectum locatie Boschoord, klinisch behandelen noord?
- Welke grafische kenmerken zijn er bekend van cliënten gediagnostiseerd op SGG?

1.4 PERSOONLIJKE BEROEPSMATIGE ONTWIKKELING

Zoals eerder te lezen is, sta ik compleet achter de DDS en zijn toegevoegde waarde voor het beroep vaktherapie. De afgelopen 4 jaar heb ik voornamelijk gewerkt met mensen met een (licht) verstandelijke beperking. De ervaringen als beeldend vaktherapeut zijn veelal positief. Het beeldend werken sluit vaak beter aan bij deze doelgroep dan een therapievorm waarin vooral gepraat wordt. Om vaktherapie ook bij andere disciplines in het licht te zetten zal hier meer onderzoek naar gedaan moeten worden.

Door middel van de DDS kan vaktherapie zich profileren richting andere disciplines binnen de zorg. Dat vaktherapie middels de DDS kan aansluiten bij het stellen van een diagnose zal het beroep in de spotlight kunnen zetten, iets waar ik mij graag voor wil inzetten.

Daarnaast wil ik, naast de zorg die ik in mijn werkveld bied, nog meer voor de doelgroep licht verstandelijk beperkten betekenen. Het is voor hen altijd een strijd om mee te kunnen met de huidige maatschappij, zeker als er een combinatie is met de diagnose SGG. Wanneer er meer onderzoek naar hun diagnose gedaan zal worden, is het ook beter te verklaren waar hun problematiek vandaan komt. Als blijkt dat de verschijnselen van SGG voortkomen uit het lage sociaal emotionele ontwikkelingsniveau wat kenmerkend is voor LVB, zal hun behandeling daarop gefocust kunnen worden. Als de uitkomst juist betekent dat de verschijnselen voortkomen uit de SGG-diagnose kan ook dan de behandeling beter aangesloten worden op de cliënt.

Duidelijkheid en onderzoek naar de aard van een problematiek heb ik persoonlijk ervaren als een must voor het starten van een behandeling. Zolang je niet weet waar de problematiek vandaan komt, behandel je nooit de kern van het probleem. Dat vaktherapie een bijdrage zou kunnen leveren aan de diagnose zou een stap in deze goede richting kunnen betekenen, zowel voor het beroep als voor de doelgroep LVB/SGG.

Een laatste persoonlijke ervaring met deze doelgroep is het coping-gedrag wat deze doelgroep vaak laat zien. In het boek Gedragsproblemen (Van der Ploeg, 2011) wordt de

Engelse term coping vertaald met het Nederlandse woord zelfhandhaving. In de praktijk zie ik regelmatig dat cliënten tijdens gesprekken gewenst gedrag laten zien en daarmee hun ongewenste gedrag verbloemen. Middels tekentesten, die vanuit een basale opdracht opgelegd worden, zal het coping-gedrag van de cliënten niet of minder voorkomen.

2. DIAGNOSTIC DRAWING SERIES

2.1 HET AFNEMEN VAN DE DDS

Er is gekozen om de uitleg van de DDS-test als hoofdstuk in dit onderzoek op te nemen vanwege de specifieke manier van afnemen en concrete wijze van scoren. Wanneer er meer weet is van de test maakt dat het resultaat ook waardevoller.

De DDS wordt bij voorkeur afgenomen in de eerste therapiesessies, denk hierbij aan de eerste 4 therapiesessies. Om een DDS af te kunnen nemen moet je als therapeut geschoold worden door de werkgroep van DDS Nederland. Voor het afnemen zijn de volgende materialen nodig, deze zijn vanuit Amerika overgenomen. Om de validiteit van deze test te waarborgen, worden deze regels en benodigdheden vereist.

Materialen:

- 3 vellen wit tekenpapier van 160 gram. In Amerika stellen ze 130 - 150 gram, deze zijn niet in Nederland te verkrijgen dus is er besloten om in heel Nederland te werken met 160 gram tekenpapier. De afmetingen van de vellen moeten 45,7 x 61 centimeter zijn. Ook dit is niet in Nederland als standaard te verkrijgen en zal dus altijd op maat gesneden moeten worden.
- 12 Alphacolor pastels. Dit merk pastels kan vanuit Amerika gemakkelijk besteld worden en wordt dus ook verwacht dat men hiermee blijft werken.

Instructies:

Er wordt gevraagd om 3 tekeningen te maken, voor elke tekening wordt een apart vel gegeven. De cliënt heeft 15 minuten per tekening te tijd waarbij de therapeut de tijd zal bewaken. Wanneer een tekening af is, wordt gelijk verder gegaan met de volgende tekening ook al zijn de 15 minuten nog niet voorbij. Tijdens het tekenen wordt er niet gepraat door de therapeut. De therapeut zal alleen de instructies kunnen herhalen, het is belangrijk dat de therapeut geen uitleg geeft. Als de cliënt vragen stelt kan de therapeut als enige instructie het volgende toevoegen: "Het is de bedoeling dat je de instructies op je eigen manier invult, ik mag er geen uitleg over geven."

Instructies bij de tekening:

Er wordt gevraagd naar 3 tekeningen. De opdracht bij iedere tekening wordt aangeboden aan de hand van zin. Tekening 1: Maak een tekening met dit materiaal. Tekening 2: Maak een tekening van een boom. Tekening 3: Maak een tekening van je gevoel.

Nabespreking:

Wanneer de laatste tekening gemaakt is bestaat er de mogelijkheid voor de cliënt om iets over de tekeningen te vertellen. Deze nabespreking kan geschieden aan de hand van een gestructureerd interview (bijlage 9.9). In bijlage 9.10 is deze lijst uitgewerkt. Het is echter

niet verplicht om volgens deze lijst te werken en mag ook naar eigen invulling. Het is raadzaam om voor de bespreking 15 minuten uit te trekken en om aantekeningen te maken.

3. METHODE

In dit hoofdstuk wordt beschreven hoe het onderzoek zijn vorm heeft gekregen. Er wordt uitgelegd welke methode er is gebruikt, op welke wijze data is verzameld en hoe deze verwerkt is.

3.1 ONDERZOEKSBENADERING

- Kun je Seksueel Grensoverschrijdend Gedrag signaleren binnen de DDS?
- Welke grafische kenmerken zijn zichtbaar bij cliënten met LVB en SGG-problematiek tegenover cliënten met LVB zonder SGG problematiek?

Om de bovengenoemde onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden is er gebruik gemaakt van een kwantitatief onderzoek. Migchelbrink (2010) schrijft dat de onderzoeker zich vooraf veel verdiept in de passende literatuur. Er is gezocht naar literatuur die antwoord geeft op de deelvragen, samen met de resultaten van de testen vormen zij de conclusie. Door middel van een gestructureerde vragenlijst, of in dit geval scorelijst, biedt deze manier van onderzoeken een cijfermatig inzicht als antwoord op de onderzoeksvraag. De vastgestelde scorelijst zal cijfermatig laten zien in welke mate zich grafische kenmerken zichtbaar maken.

Omdat mijn onderzoek wordt behandeld vanuit de DDS, is de Handleiding voor het opzetten van onderzoek Diagnostic Drawing Series (DDS) in de eigen werksituatie in Nederland gevolgd (Cohen, & Mills, 1998. Vertaling Marc Hoogma, bewerking Ans Pieters, 2009). In deze handleiding staat stapsgewijs beschreven welke facetten je moet naleven om een geschikt onderzoek te kunnen doen naar de DDS. In de onderstaande paragrafen zijn de facetten uitgewerkt.

3.2 VOORAF VEREISTE HANDELINGEN

3.2.1 ONDERZOEKER VOLGT DDS TRAINING

In dit onderzoek is ervoor gekozen om alle testen door de onderzoeker af te laten nemen. Deze equivalente manier van afnemen weerhoudt de discussie of alle afnames gelijkwaardig zijn aan elkaar. Om deze testen af te mogen nemen moet de onderzoeker eerst opgeleid worden in de DDS. Na het volgen van een verkorte training bij de Landelijke DDS Werkgroep Nederland bij Ans Pieters konden de testen door de onderzoeker afgenomen worden.

3.2.2 ONDERZOEKSGROEP VS CONTROLEGROEP

Om dit onderzoek uit te kunnen voeren waren er twee onderzoeksgroepen vereist met een minimaal volume van vijf cliënten. Ook hiervoor geldt dat er gekozen is voor de meest equivalente manier namelijk het benaderen van twee groepen van dezelfde gesloten inrichting. Alle cliënten, ongeacht ze in de onderzoeks- of controlegroep zaten, volg(d)en creatieve therapie bij dezelfde vaktherapeut. In de onderzoeksgroep moeten ten minste de diagnoses SGG/Pedofilie én (lichte) zwakbegaafdheid voorkomen. In de controlegroep geldt dat alleen voor de diagnose (lichte) zwakbegaafdheid.

3.2.3 DDS-GESCHOOLDE VAKTHERAPEUTEN

Voor het scoren van de testen waren ten minste 3 vaktherapeuten, DDS-geschoold, vereist. Vanwege het oneven aantal vaktherapeuten zal er altijd een overeenstemming zijn in de uitkomst van de score.

3.3 DATABRONNEN

3.3.1 CLIENTEN

In dit onderzoek zijn de cliënten die samen de onderzoeksgroep en de controlegroep vormen de belangrijkste databronnen. De data van de onderzoeksgroep staan in de hoofdrol, zij vormen de basis voor het beantwoorden van de onderzoeksvraag. De uitkomst van de DDS zal vergeleken worden met de DDS-testen uit de controlegroep. Naast de DDS-testen worden ook de bestaande diagnoseformulieren van deze cliënten onder de loep genomen, zowel in de onderzoeksgroep als in de controlegroep (zie bijlage 9.11). Hieronder is een deel van de tabellen gepresenteerd. Als laatste worden de observaties van deze testen meegenomen in het onderzoek.

Client code	Sekse	Diagnose volgens de DSM-IV	Afdeling
1.1	M	Pedofilie , Parafilie NAO, Zwakbegaafdheid , Problemen verbonden aan de sociale omgeving, GAF-score 51-60.	A
1.2	M	Schizofrenie: Resttype, Frotteurisme , Afhankelijkheid van verschillende middelen, Zwakbegaafdheid , Enkelvoudige diagnose op as3, Problemen binnen primaire steungroep, Problemen verbonden aan de sociale omgeving, Problemen met justitie/politie of met misdaad, GAF-score 31-40.	A

Tabel 1: Diagnose overzicht, uitgebreid in bijlage 9.11

3.3.2 VAKTHERAPEUTEN

Eén van die andere belangrijke databronnen zijn de vaktherapeuten die de testen van de cliënten hebben gescoord. Om de validiteit van dit onderzoek zo hoog mogelijk te houden is deze groep vaktherapeuten met zorg samengesteld. Via een collega vaktherapeut kwam ik in contact met een intervisie groep van 3 vaktherapeuten. Maandelijks komen zij bij elkaar voor de DDS. Uit gesprekken met hen bleken ze allen de DDS veel te gebruiken en daarom graag een bijdrage willen leveren aan onderzoek. We mogen hen deskundigen in de DDS noemen vanwege de vele kennis, ervaring en intensieve gebruik van deze test.

3.3.3 DOCUMENTEN

Zoals bovengenoemd wordt er gebruikt gemaakt van de bestaande diagnose formulieren van beide cliëntgroepen. Maar ook alle tekeningen, afkomstig uit de DDS-test, kunnen worden gezien als documenten. De grafische kenmerken worden onderzocht aan de hand van het vastgestelde score-formulier. Alle 30 tekeningen (10 cliënten x 3 tekeningen) worden door DDS-geschoolde vaktherapeuten gescoord, deze dienen als databron om overeenkomsten, verschillen en patronen te kunnen ontdekken. Alle documenten zijn in de bijlage te vinden. Vanwege de privacy van zowel de cliënten als de vaktherapeuten zijn alle documenten aan de hand van codes anoniem. Bij de controlegroep is er één cliënt geweest die onder iedere tekening zijn handtekening plaatste, deze is door middel van een digitale blur onherkenbaar gemaakt.

3.3.4 LITERATUUR

Literatuur vormt in dit onderzoek ook een onderdeel van alle databronnen. Vooraf was het noodzakelijk om een literatuuronderzoek te doen om meer zicht te krijgen op de onderwerpen die binnen de onderzoeksvraag een rol spelen. Zo was het belangrijk om te onderzoeken wat de DDS precies inhoudt maar ook opzoek te gaan naar de validiteit van deze test. In hoofdstuk 3.4.2. is een beschrijving te lezen over hoe er literatuuronderzoek is gedaan.

3.3.5 WERKLIJSTEN

Om alle verzamelde data op een juiste wijze te archiveren is er gewerkt met meerdere werkljsten. Zo is er een werkljst opgesteld waarin alle informatie over de onderzoeks- en controlegroep in is verwerkt. De hoofdlijst zal als enige gepubliceerd worden, in verband met de privacy van de cliënten zal dat door middel van codes geanonimiseerd worden.

3.4 WERKWIJZE DATAVERZAMELING

3.4.1 DDS AFNEMEN

Zoals al eerder benoemd zijn de testen door de onderzoeker afgenomen. Vooraf heeft de onderzoekbegeleider van de instelling een selectie van cliënten gemaakt die voor zowel de onderzoeks- als de controlegroep geschikt waren. De testen van de onderzoeksgroep is op één dag afgenomen, evenals de controlegroep. Daarnaast is er gebruik gemaakt van een gestructureerd interview die op een paar punten is aangepast.

Allereerst is het woord "u" vervangen door "je/jou". Daarnaast is de tweede vraag aangepast door "Teken een boom" te vervangen door "Maak een tekening van een boom". Hier is in overleg met Ans Pieters voor gekozen om de druk bij de cliënten weg te nemen om een zo mooi mogelijke boom te tekenen. Ook de vraag "Maak een tekening van hoe u zich voelt met behulp van lijnen, vormen en kleuren" is vervangen door "Maak een tekening van hoe jij je voelt". Dit is tijdens het afnemen van de eerste test aangepast, de ervaring was dat de cliënt niet begreep wat hiermee bedoeld werd. De aangepaste vraag sloot beter bij de cliënt aan en de uitwerking/interpretatie is hetzelfde gebleven (zie bijlage 9.10).

3.4.2 LITERATUUR ONDERZOEK

Er is onderzoek gedaan naar de onderwerpen LVB, SGG met de focus op pedofilie en grafische vormen in beeldend werk met de nadruk op de diagnosegroep SGG. Er zijn op het gebied van vaktherapie en SGG veel literatuurstudies gedaan, aan de hand van die literatuurlijsten zijn gedeeltes opnieuw gelezen en beoordeeld naar bruikbaarheid. Er is een selectie gemaakt tussen literatuur die zich verwant houden aan elkaar. Daarnaast is er gekozen voor bronnen die zo recent mogelijk zijn. Als laatste is er rekening gehouden met de informatie die bekend is over de schrijver van de bron. Wanneer een schrijver als deskundige omschreven kon worden, werd de bron als bruikbaar beschouwd.

De begeleidster van de Landelijke DDS Werkgroep Nederland heeft tijdens het volgen van de cursus ook voor een aantal bronnen gezorgd. Zij heeft veelal voor recente onderzoeken, vergelijkbaar met dit onderzoek, kunnen aanleveren. Daarnaast is er gezocht op zoektermen als "verstandelijk beperkt", "seksueel grensoverschrijdend gedrag", "seksual disorder/disfunction". En zijn vele literatuurlijsten van soortgelijke onderzoeken nagelopen op vergelijkbare termen als hiervoor genoemd en bekeken naar waarde.

3.4.3 ONDERVRAGEN

Zowel in het Handboek DDS (Landelijke DDS Werkgroep Nederland, 2015) als Migchelbrink (2010) noemt ondervragen als een dataverzamelingstechniek. In de praktijk heeft zich dat vormgegeven door het interview direct na de testafname. Tijdens het afnemen van de test heeft de onderzoeker zo min mogelijk invloed en zal de onderzoeker de opdrachten alleen toelichten aan de hand van de drie tekeningen. Hierdoor wordt direct zichtbaar hoe de cliënten de opdrachten interpreteren. Als de laatste tekening af is, is er ruimte voor de cliënt om over hun tekeningen te vertellen. Deze manier van nabespreken kan op eigen invulling uitgevoerd worden, maar ook aan de hand van een gestructureerd interview (zie bijlage 9.10). Voor dit onderzoek is gekozen voor het laatste, op deze manier konden ook de antwoorden van het interview gestructureerd mee worden genomen in de resultaten. Om beter bij de cliënten aan te kunnen sluiten zijn een aantal onderdelen aangepast.

3.4.4 OBSERVEREN

In het DDS Stappenplan, opgesteld in het Handboek DDS (2015), worden in stap 6 en 7 beschreven op welke wijze er geobserveerd wordt. "Observatie is het zorgvuldig en aandachtig waarnemen van gedragingen waarin onderzoekers zijn geïnteresseerd" (Migchelbrink, 2010). De onderzoeker heeft zich tijdens het afnemen van de testen beziggehouden met het proces van afname. De gebruikte tijd voor het tekenen, krijtgebruik, gedrag tijdens afname, zuchten en kreunen en vragen stellen worden vastgelegd. Video-opname werd helaas niet toegestaan binnen deze kliniek waardoor er alleen als participierend observator naar de situatie gekeken kon worden. Konden er wel opnames gemaakt worden, kon er onderscheid worden gemaakt tussen een participerende en niet-participerende observatie. Het verschil is dat de observator nu betrokken was bij de situatie. In het geval van een video-opname konden de beelden teruggekeken worden en observeer je als toeschouwer ("Observeren", 2017). Naast de bovengenoemde observaties, is er ook gebruikt gemaakt van deskundige, externe observatoren. De testen van de onderzoeksgroep zijn namelijk door 3 DDS-deskundige vaktherapeuten gescoord. Zij hebben de afname van de test niet bijgewoond en kennen de maker van de test niet. Door middel van een gestructureerde scorelijst hebben zij als toeschouwer de tekeningen geobserveerd. De scores van de controlegroep zijn niet allemaal door de DDS-deskundige vaktherapeuten gescoord. Vanwege de geringe tijd heeft vaktherapeut 1. als enige de tekeningen van cliënt 2.4 en 2.5 kunnen scoren. De onderzoeker heeft daarom de tekeningen van cliënten 2.1, 2.2 en 2.3 zelf gescoord.

3.5 ANALYSEMETHODEN

Aan de hand van het model wat in het Handboek Diagnostic Drawing Series zijn de testen van de onderzoeksgroep grondig geanalyseerd. In de bijlage zijn alle data te vinden en zou voor verder onderzoek gebruikt kunnen worden. Naast het analyseren op een primair niveau zijn de testen van de onderzoeksgroep ook met de testen van de controlegroep vergeleken. In de volgende paragrafen worden de zeven stappen van analyseren uitgewerkt.

3.5.1 SCRATCH AND SNIF

Vastleggen van de eerste indrukken. Het is belangrijk dat de eerste indruk van de serie niet de score van de DDS beïnvloedt. Om open en onbevooroordeeld te kunnen scoren kan de deze eerste indruk opgeschreven worden. Beschrijf de eerste ongenueanceerde indrukken van de serie. Bijvoorbeeld: dromerig, dramatisch, leeg, vreemd etc.

3.5.2 SKELETON, SCOREN VAN DE STRUCTURELE KENMERKEN

Per tekening wordt de scorelijst ingevuld met behulp van de scorehandleiding. De 22 structurele kenmerken zoals omschreven in de scoringshandleiding voor Diagnostic Drawing Series door Cohen worden hier gescoord. In bijlage 9.4 en 9.5. zijn de ingevulde scorelijsten te vinden.

3.5.3 SKELETON, DIAGNOSTISCHE HYPOTHESE STELLEN

Nadat bovengenoemde stappen doorlopen zijn, kan er gekeken worden naar de overeenkomsten tussen de diagnosegroepen.

Er zijn een aantal diagnosegroepen onderzocht, maar nog lang niet genoeg. Van deze diagnosegroepen zijn combinaties van structurele kenmerken bekend en op een rijtje gezet. Het is belangrijk om te beseffen dat de combinaties van deze kenmerken geen harde waarheden zijn maar nog verder onderzoek vereisen.

Door middel van het elimineren van diagnoses, blijven er één of twee diagnosegroepen over.

3.5.4 MUSCLES, INHOUD

In deze stap wordt er gekeken naar de informatie uit de inhoud van de tekeningen. Ook de eigen indrukken worden bekeken, hier wordt gekeken naar het verhaal.

3.5.5 SKIN, HET PROCES

Hier wordt gekeken naar wat er allemaal gebeurd is tijdens het tekenen. In mijn onderzoek was het bijvoorbeeld opvallend dat alle cliënten met een SGG/LVB-diagnose de 2^e tekening binnen 4 minuten maakte.

3.5.6 SYNTHESE

Hier wordt alle informatie samengevoegd en afgewogen waardoor er tot een verdere verfijning wordt gekomen. Hieruit wordt een voorlopige synthese gevormd.

3.6 KWALITEITSWERKWIJZE

3.6.1 BRUIKBAARHEID

Zoals in de inleiding te lezen is, komt de vraag naar verdere ontwikkeling naar de DDS vanuit de praktijk. Een organisatie die de DDS regelmatig gebruikt om kennis met cliënten te maken, vragen om onderzoek naar hun doelgroep genaamd SGG/LVB met betrekking tot de DDS. Na (nog) meer onderzoek zal de DDS een bruikbaar instrument kunnen worden om SGG als problematiek te kunnen diagnosticeren en zal de behandeling daarop aangepast kunnen worden.

3.6.2 VALIDITEIT, BETROUWBAARHEID EN GELOOFWAARDIGHEID

Als onderzoeker heb ik in de maanden november tot en met januari de training DDS gevolgd bij Ans Pieters. Zij heeft mij geleerd om de DDS te kunnen afnemen, scoren en analyseren.

Daarnaast was zij, vanwege haar lidmaatschap bij de DDS-werkgroep, in het bezit van bruikbare en vergelijkbare onderzoeken en literatuur. Om het een zo valide mogelijk onderzoek te laten worden is er voor gekozen om de testen allemaal door de onderzoeker af te laten nemen en zoveel mogelijk op dezelfde plek. Op deze manier zijn er geen verschillen die invloed zouden kunnen hebben op de afgenomen testen.

De plek waar de testen zijn afgenomen waren zo prikkelarm als mogelijk zodat omgeving zo min mogelijk invloed zal hebben op de testen. Zoals eerder genoemd zijn de cliënten die de testen af gingen leggen zorgvuldig samengesteld. Er is hier rekening gehouden met allereerst hun stoornis (SGG/LVB), daarnaast is er rekening gehouden met hun verblijfplaats, ervaring met beeldende vaktherapie en behandelfase. Ook deze zijn zo min mogelijk verschillend van elkaar. Als er bijvoorbeeld een verschil in verblijfplaats, denk aan gesloten of open, zou dat invloed kunnen hebben op bijvoorbeeld hun gemoedstoestand en onderwerpen die ze in hun tekeningen laten zien.

Het scoren van de testen werd gedaan door een ervaren intervisiegroep van drie vaktherapeuten die maandelijks bij elkaar komen voor de DDS. Deze deskundige vaktherapeuten maken het scoren valide vanwege hun ervaringen op het gebied van de DDS maar ook het feit dat zij op elkaar ingespeeld zijn. Door met een kritisch oog naar de resultaten van hun scores te kijken werden de beste scores samengesteld. Er zijn discussie geweest over bepaalde scores, door erover te discussiëren wordt een discutabel punt vanuit alle opzichten bekeken en zal het beste antwoord gekozen worden.

4. RESULTATEN

Om een antwoord te kunnen geven op de hoofdvraag zijn de onderstaande deelvragen opgesteld. In volgend hoofdstuk wordt er antwoord gegeven op de volgende deelvragen:

- Wat wordt er verstaan onder de definitie SGG in relatie tot de cliëntenpopulatie van Trajectum locatie Boschoord, klinisch behandelen noord?
- Welke kenmerken horen bij LVB in relatie tot de cliëntenpopulatie van Trajectum locatie Boschoord, klinisch behandelen noord?
- Welke grafische kenmerken zijn er bekend van cliënten gediagnostiseerd op SGG?

Middels literatuurstudie en gesprekken met deskundige vaktherapeuten die werken met de doelgroep SGG is geprobeerd een zo goed mogelijk antwoord op de deelvragen te formuleren.

4.1 UITKOMSTEN LITERATUURSTUDIE EN GESPREKKEN VAKTHERAPEUTEN

Niet alle gelezen literatuur is opgenomen in dit onderzoek. De gesprekken met de vaktherapeuten zijn ongestructureerd verlopen, er is geen gebruik gemaakt van een interview of vragenlijst achteraf. Tijdens de gesprekken met de deskundige heeft de onderzoeker werk van cliënten met SGG gezien en is er vooral gesproken over de werkwijze en opdrachten bij de tekeningen/werken.

4.1.1 WAT WORDT ER VERSTAAN ONDER DE DEFINITIE SGG IN RELATIE TOT DE CLIENTENPOPULATIE VAN TRAJECTUM LOCATIE BOSCHOORD, KLINISCH BEHANDELEN NOORD?

Er wordt van pedofilie gesproken wanneer iemand seksueel primair aangetrokken wordt tot kinderen. In het internationaal gehanteerde classificatiesysteem voor psychiatrische aandoeningen en ziektebeelden, uitgegeven en opgesteld door de *American Psychiatric Association* (APA), het zogeheten *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders* (DSM), valt pedofilie onder de categorie 'parafiele stoornissen'. Een parafilie is een verzamelnaam voor aandoeningen die worden gekenmerkt door terugkerende intense seksuele driften en seksueel opwindende fantasieën en gedragingen die afwijken van de heersende normen of schadelijk zijn. De classificatiecriteria van pedofilie zijn in de DSM-IV:

“**A.** Over een periode van ten minste zes maanden, is er sprake van recidiverende intense seksueel opwindende fantasieën, seksuele drang, of gedrag met betrekking tot seksuele handelingen met een prepuberaal kind of kinderen(meestal tot 13 jaar).

B. De betrokkene heeft naar deze seksuele drang gehandeld, of de seksuele drang of fantasieën leiden tot aanzienlijke lijdensdruk of interpersoonlijke moeilijkheden.

C. De betrokkene is minimaal 16 jaar oud en ten minste vijf jaar ouder dan het kind of de kinderen in het eerste criterium.

(N.B.: Hieronder vallen niet oudere adolescenten die voor langere tijd een seksuele relatie hebben met een 12- of 1-jarige.)”

In dit onderzoek wordt eenmaal gesproken over frotteurisme en is aan de onderzoeksgroep toegewijd. "Frotteurisme" (z.j.) noemt het volgende over frotteurisme:

"De karakteristieke parafiliëcriteria zijn hier van toepassing. Over een periode van ten minste 6 maanden 1) zijn er herhaalde en intense, seksueel opwindende fantasieën of seksuele aandrang of handelingen geweest die betrekking hebben op het aanraken van niet-instemmende persoon of zich tegen hen aan wrijven; en 2) deze aandrang in daden uitgeleefd hebben, of de aandrang of fantasieën zijn gepaard gegaan met ernstig persoonlijk lijden of hebben relationele moeilijkheden veroorzaakt.

Het betasten of zich tegen iemand aanduwen is meestal gericht op borsten, schaamstreek of billen, maar kan ook betrekking hebben op het hele lichaam. De persoon kan met zijn hand betasten of zijn lichaam en - meer bepaald - zijn genitaliën tegen iemand aanduwen. Dit kan gebeuren op drukke openbare plaatsen zoals markten, in liften of op een overvolle bus of metro. Het probleem kan lang verborgen blijven, omdat de persoon snel kan verdwijnen in de massa of de slachtoffers moeilijk kunnen bewijzen dat het intentioneel gedrag was.

Soms leidt de aandrang ertoe om meer risico's te nemen en iemand uit de nabije, bekende omgeving te betasten. Zo ontstaat een grensgebied tussen frotteurisme en een "tik tegen het achterwerk" of het 'even' vastpakken bij de borsten door een collega, leerkracht of oom "met de losse hand". Eventueel gaat dit bijkomend gepaard met expliciet en ongepast seksueel taalgebruik. Deze handelingen worden ook wel seksuele intimidatie genoemd en kunnen de ernst van een parafiele aandoening aannemen, indien aan vergelijkbare criteria voldaan is als bij frotteurisme. Vooral de sociale schade die men zichzelf hiermee kan toebrengen, kan aanzienlijk zijn.

Een aparte vorm is ook het snuiven of olfactofiel frotteurisme. Een aparte term bestaat er niet voor en de aandoening wordt ook eerder zelden gesignaleerd. De persoon stelt zich daarvoor opdringerig op in de omgeving van anderen (meestal vrouwen van een bepaald type) om op soms brutale, vernederende manier bepaalde geuren op te snuiven die een seksuele opwinding oproepen."

4.1.2 WELKE KENMERKEN HOREN BIJ LVB IN RELATIE TOT DE CLIENTENPOPULATIE VAN TRAJECTUM LOCATIE BOSCHOORD, KLINISCH BEHANDELEN NOORD?

In het diagnoseoverzicht zijn de diagnoses nog opgesteld vanuit de DSM-IV, eerder is benoemd welke verschillen er dienen tussen de oude DSM-IV versie en de DSM-V. In het artikel van Kaldenbach (2015) wordt uitgelegd wat er veranderd is ten opzichte van de DSM-IV maar vooral belangrijk voor het beantwoorden van deze deelvraag is de uitleg van het begrip. Daarnaast zal er op dit onderzoek verder geborduurd moeten worden, in de toekomst zal alles volgens de DSM-V verlopen.

Kaldenbach beschrijft allereerst de naamsverandering van deze diagnosegroep. Wegens het oproepen van weerstand waren de termen als "idioot", "imbeciel" en "debiel" al in de DSM-IV vervangen door termen als "zwakbegaafdheid" en "zwakzinnigheid" maar ook deze termen werden niet van harte genomen. De wijziging in de DSM-V heeft een gangbare term voor deze diagnose vastgesteld in "verstandelijke beperking". Om binnen de zoektermen voor huidige en toekomstige zoekbronnen te blijven is er gekozen om grotendeels deze term te gebruiken, LVB: Licht Verstandelijke Beperking.

Bij een verstandelijke beperking dienen volgens de DSM5 beperkingen te bestaan in zowel het verstandelijk als het adaptieve functioneren, in de volgende domeinen:

- Het **conceptuele** (onderwijs)domein betreft onder andere competenties op het gebied van het geheugen, taal, lezen, schrijven, rekenkundig redeneren, het verwerven van praktische kennis, probleem oplossen en het beoordelen van nieuwe situaties.
- Het **sociale** domein betreft onder andere het besef van de gedachten, gevoelens en ervaringen van anderen (empathie), interpersoonlijke communicatieve vaardigheden, het vermogen om vriendschap te sluiten en het sociale oordeelsvermogen.
- Het **praktische** domein omvat het leervermogen en zelfmanagement in verschillende levenssituaties, waaronder zelfverzorging, de verantwoordelijkheden van een baan, geldbeheer, vrijetijdsbesteding, zelfmanagement van gedrag, en het plannen van taken op school en het werk (Kaldenbach, 2015).

4.1.3 WELKE GRAFISCHE KENMERKEN ZIJN ER BEKEND VAN CLIENTEN GEDIAGNOSTISEERD OP SGG?

Tijdens de literatuurstudie naar antwoorden op bovenstaande deelvraag, stuitte de onderzoeker voornamelijk op artikels die antwoord geven met betrekking tot beeldende vaktherapie en zijn werking daarvan. Artikels of andere bronnen over de specifieke grafische kenmerken van mensen met een SGG-problematiek waren onvoldoende. In tegenstelling tot de onderzoeken naar vaktherapie en zijn werking bij mensen met een SGG-problematiek. Martine Ruijter deed in 2016 al een literatuurstudie voor beeldende therapie met zedendelinquenten. Aan de hand van haar literatuurlijst is de onderzoeker opnieuw gaan kijken naar bruikbare bronnen om antwoord te kunnen geven op de bovenstaande deelvraag. Naast de literatuurstudie zijn de gesprekken met deskundige vaktherapeuten werkzaam met zedendelinquenten meegenomen en als een conclusie geformuleerd.

4.2 ANALYSE VAN DE DDS-TESTEN

4.2.1 SCRATCH AND SNIF

Om het zo overzichtelijk mogelijk te maken is er een overzicht gemaakt zonder de tekeningen (tabel 2). De tekeningen zijn in bijlage 9.1 te vinden. Per tekening heeft de onderzoeker de zogenaamde scratch and sniff beschreven. Ook de deskundige vaktherapeuten hebben zich over enkele tekeningen uitgelaten. Wegens tijdgebrek is er besloten om op de dag van scoren geen moment van scratch and sniff in te plannen. Wel heeft de onderzoeker tijdens het scoren iedere opmerking die gemaakt werd genoteerd en bijgevoegd in het volgende overzicht. Daarnaast is besloten om alleen de tekeningen van de onderzoeksgroep te beoordelen op scratch and sniff, ook dit vanwege tijdgebrek.

CLIENTCODE	TEKENING A	TEKENING B	TEKENING C
1.1	Overzichtelijk als een plattegrond, kleurrijk, gebruik gemaakt van eenvoudige figuren.	Donkere stam, eenzaam in zijn geheel. Geen omgeving, puur alleen boom. Bestaande uit	Alleen symbolen, donker kleurgebruik. Geluk tegenover dood en zware

		losse structuur.	onderwerpen.
1.2	Niets ingekleurd op snavel na, lijkt te buigen; sip. Eenzaam op een stok.	Lichte stam, niet ingekleurd. Bladgedeelte veel aandacht, appels ook niet ingekleurd. Simpele omgeving. Lege vrolijkheid.	Alleen lijn gebruikt, vanuit één beweging. Symbolische grenzen. Onwetendheid, zoekende.
1.3	Niet ingekleurd. Herinnering, verlaten huis. Poging gedaan tot verhoudingen.	Eenzame boom, staat op zichzelf. Stam verhoudt zich niet met takken. Niet ingekleurd.	Vrolijke kinderlijke tekening. Licht ingekleurd, simpele vormgeving.
1.4	Aandacht aan besteed. Lijkt een tekening wat vaker gemaakt wordt door maker. Licht ingekleurd.	Simpele boom. Puur aan opdracht willen houden. Snel.	Schetsmatig, lijkt een herinnering. Simpele vormgeving.
1.5	Bus, lijkt een passie. Veel aandacht aan besteed. Herinnering.	Veel aandacht aan de stam, niet aan de takken. Verhoudingen kloppen niet, kleuren wel.	Gemengde gevoelens, in strijd met gevoelens. Symbolen, tekst en uitleg.

Tabel 2: Scratch and Snif overzicht onderzoeksgroep.

4.2.2 TEKENINGEN ANALYSE FORMULIER (TAF)

In bijlage 9.4 zijn de TAF-formulieren van de onderzoeksgroep te vinden, ingevuld door de deskundige vaktherapeuten. De TAF-formulieren van de controlegroep zijn in bijlage 9.5 te vinden, deze zijn deels door de deskundigen gescoord en voor een deel door de onderzoeker. Om een significant verschil te kunnen ontdekken zijn alle scores geanalyseerd en middels percentages in kaart gebracht hoeveel het voorkomt in de twee verschillende groepen. Omdat dit onderzoek een kleine groep scant mag er officieel niet gesproken van een significant verschil. Als laatste moet gezegd worden dat in de controlegroep één persoon is geweest die de laatste tekening, maak een tekening van je gevoel, blanco heeft gelaten. Om tot een juist beeld te komen blijft deze score meetellen, ook al is deze op het grootste deel niet gescoord. Op beeldaspecten waar gescoord kan worden op aan- of afwezigheid is er wel gescoord bij de desbetreffende tekening.

Wanneer er eenmalig gescoord is, geeft dat een percentage van 20% weer. Om een wezenlijk verschil te kunnen zien is ervoor gekozen om de tekeningen en beeldaspecten met een verschil groter dan 60% te arceren als opmerkelijk.

Door het verschil van SGG/LVB ten opzichte van de controlegroep LVB in kaart te brengen zijn de volgende tekeningen en beeldaspecten naar voren gekomen:

BEELDELEMENT	SGG/LVB	LVB	UITLEG
MONOCHROOMKLEURGEBRUIK IN TEKENING 1.	0%	60%	SGG/LVB laat ten opzichte van de 60% van LVB, geen monochroom kleurgebruik zien in tek. 1.
4+ SOORTEN KLEURGEBRUIK	80%	20%	In tegenstelling tot LVB laat

IN TEKENING 1.			SGG/LVB vaker meer dan 4 soorten kleurgebruik zien in tek. 1.
2-3 SOORTEN KLEURGEBRUIK IN TEKENING 2.	80%	20%	Ook in tek. 2. laat SGG/LVB meer kleur zien, 2 tot 3, dan LVB.
GEMENGD FIGURATIEF IN TEKENING 3.	B 0% M 100%	B 60% M 20%	Waar SGG/LVB in tek. 3. "Gemengde" figuratieve beeldelementen laat zien, is dat bij LVB voornamelijk "gebogen".
ENKELVOUDIG BEELD IN TEKENING 2.	80%	20%	In tek. 2. laat SGG/LVB een boomtekening zien die enkelvoudig is.
GRONDLIJN IN TEKENING 1. EN 3.	60% 60%	0% 0%	Zowel in tek. 1. als in 3. wordt er bij SGG/LVB een grondlijn getekend.
PLANTEN/VOORWERPEN IN TEKENING 3.	100%	20%	In de gevoeltstekening geven 100% van de SGG/LVB'ers een plant/voorwerp als vorm voor.
EXPLICIETE BEWEGING IN TEKENING 3.	60%	0%	Tek. 3. kent bij de SGG/LVB een expliciete beweging.
33-66% RUIMTEGEBRUIK IN TEKENING 2.	3 20% 6 80%	2 80% 6 20%	SGG/LVB neemt in tekening 2 meer ruimte in dan LVB.

Tabel 3: Verschillen tussen SGG/LVB en LVB

Naast de verschillen tussen SGG/LVB zijn er in zijn algemeenheid ook een aantal punten die opgevallen zijn. Dit zijn punten die in vergelijking met de indicaties van pathologie opvallend aan- of afwezig zijn. De percentage is berekend aan de hand van de gehele serie.

BEELDELEMENT	SGG/LVB	PATHOLOGIE	UITLEG
MONOCHROOMKLEURGEBRUIK	0%	AANWEZIG	Geen enkele tekening bevat monochroom kleurgebruik
IDIOSYNCRATISCH KLEURGEBRUIK	0%	AANWEZIG	Er wordt 100% NEE gescoord op idiosyncratisch kleurgebruik
DESINTEGRATIE OF VERARMED	20%	AANWEZIG	Alleen in tek. 2. scoord 40% op desintegratie. 0% op verarmd.
INSLUITING	15%	AANWEZIG	Evenals LVB scoort 20% in tek. 3. op insluiting.
CIJFERS/LETTERS OF ALLEEN CIJFERS/LETTERS	15%	AANWEZIG	In tek. 1. en 3. scoord 20% op cijfers/letters. Nergens alleen cijfers/letters.
0-32 OF VOL RUIMTEGEBRUIK	15%	AANWEZIG	Alleen in tek. 1. wordt eens op 0 en op V gescoord.

OVERHELLING	0%	AANWEZIG	In geen enkele tekening is er sprake van overhelling.
ONGEWONE PLAATSING	0%	AANWEZIG	Er wordt 100% gescoord op GEEN ongewone plaatsing.

Tabel 4: Verschillen tussen SGG/LVB en indicaties pathologie

Opvallend is dat er 9 van de 11 indicaties niet overeenkomen met pathologie. Zoals in tabel

4.2.3 OBSERVATIES EN OPVALLENDHEDEN IN ONDERZOEKSGROEP

Er zijn 5 van de 15 tekeningen horizontaal getekend. Alleen deelnemer 1.3 heeft tweemaal het tekenvel horizontaal gelegd, de rest heeft niet vaker dan 1 keer een horizontale tekening in zijn serie.

Alle deelnemers brachten als eerste stap de contouren van hun beeld op papier, als allerlaatste werd bepaald of en hoe de contouren werden "ingekleurd".

Tijdens de nabesprekingen bleek iedereen in tekening 1. een herinnering als onderwerp te hebben gekozen. Deelnemer 1.1 is een uitzondering, hij neemt een wens als onderwerp. Iedereen wenst weer terug te keren naar hun herinnering.

Er wordt over het algemeen gehandeld vanuit tekenen, kleuren, schetsen en krassen. Deelnemers 1.1 en 1.5 zijn de enige die in meer dan 2 tekeningen wrijven. Opvallend omdat het materiaal pastelkrijt juist een appèl doet op wrijven of experimenteren. Alle tekeningen doen tekenachtig aan, alsof ze met een potlood werken. Deelnemers 1.2 en 1.4 geven aan niet zoveel ervaring met pastelkrijt te hebben. 1.1, 1.3 en 1.5 geven aan wel ervaring met pastelkrijt te hebben.

Alle deelnemers gebruiken geen idiosyncratisch kleurgebruik, fantasie ontbreekt. Je ziet dit terug in het ontbreken van non-figuratieve tekeningen. Opvallend is dat alle deelnemers meer dan 2 verschillende kleuren gebruiken in iedere tekening. Wanneer er een tekening van gevoel gemaakt moet worden, wordt er gewerkt met meervoudige beelden.

5. CONCLUSIE

5.1 WELKE GRAFISCHE KENMERKEN ZIJN ZICHTBAAR BIJ CLIENTEN MET EEN SGG/LVB-PROBLEMATIEK TEGENOVER CLIENTEN MET LVB ZONDER EEN SGG-PROBLEMATIEK?

Om antwoord te kunnen geven op de eerste hoofdvraag zal er eerst antwoord moeten gegeven worden op hoofdvraag 2: Welke grafische kenmerken zijn zichtbaar bij cliënten met SGG/LVB tegenover cliënten met alleen LVB?

5.1.1 GRAFISCH PROFIEL SGG/LVB

In tabel 5 wordt een grafisch profiel weergegeven van de doelgroep SGG/LVB. Dit format van een grafisch profiel geeft in de handleiding van de DDS per doelgroep weer welke beeldende kenmerken/uitingsvormen en opvallende elementen gescoord kunnen worden. Het grafisch profiel van SGG/LVB is gebaseerd op de bevindingen uit dit onderzoek. De bevindingen zijn vergeleken met de scores van de controlegroep LVB zonder SGG-problematiek. Dit model geeft een overzichtelijke en duidelijke weergave van grafische kenmerken van een toekomstige nieuwe pathologiegroep SGG/LVB.

Structurele statistische kenmerken ("skeleton" niveau) bij:

SEKSUEEL GRENSOVERSCHRIJDEND GEDRAG MET EEN LICHT VERSTANDELIJKE BEPERKING

Omdat de onderzoeksgroep en controlegroep te klein van omvang is, kan er niet gesproken worden significante verschillen. Concluderend kan er gezegd worden dat er geen bevindingen zijn op structurele statistische kenmerken. Als er meer onderzoek naar deze doelgroep wordt gedaan zou dat in de toekomst wel kunnen.

Structurele kenmerken gebaseerd op bevindingen uit dit onderzoek bij:

SEKSUEEL GRENSOVERSCHRIJDEND GEDRAG MET EEN LICHT VERSTANDELIJKE BEPERKING

- ✓ Meer dan 2 soorten kleurgebruik
- ✓ Alleen figuratieve tekeningen, scoort gemengd
- ✓ Enkelvoudig beeld bij de boomtekening
- ✓ Een grondlijn in tekening 1 en 3
- ✓ Planten/voorwerpen in tekening 3
- ✓ Expliciete beweging in tekening 3
- ✓ Ruimte gebruik valt tussen de 32-99%

Inhoudelijke kenmerken ("muscle" niveau) bij:

SEKSUEEL GRENSOVERSCHRIJDEND GEDRAG MET EEN LICHT VERSTANDELIJKE BEPERKING

- ✓ Vaak in de eerste tekening een wens of herinnering weergegeven.
- ✓ Gehandeld vanuit het tekenen en schetsen, geen experimenten naar materiaal.
- ✓ Geen verbinding met de boomtekening, snel klaar.
- ✓ Letterlijke weergave zonder fantasievormen en/of -kleuren.

Opvallend is dat in vergelijking met andere pathologie groepen er veel kleur wordt gebruikt in de tekeningen. In combinatie met de vaak vrolijke en fijne vormgeving van bijvoorbeeld een herinnering is dit opvallend. Zeker als je bedenkt dat deze cliënten in een gesloten afdeling zitten vanwege een delict. De enkelvoudige figuratieve vormgeving in iedere tekening is opvallend. Er wordt weinig tot geen fantasie gebruikt in de tekeningen, ook als er naar de betekenis wordt gevraagd heeft ieder beeldelement een concrete betekenis.

5.2 KUN JE SEKSUEEL GRENSOVERSCHRIJDEND GEDRAG SIGNALEREN BINNEN DE DDS?

Zoals boven is genoemd, zijn er grafische kenmerken gevonden die zichtbaar verschillen tussen de cliënten met SGG/LVB en de groep LVB zonder SGG. Als conclusie kan er dus gesteld worden dat er een mogelijkheid is om SGG te kunnen signaleren binnen de DDS. In de discussie zal beschreven worden wat er echter nog allemaal nodig is om deze bevindingen ook als structurele statistische kenmerken te kunnen beschouwen.

6. AANBEVELINGEN

Als doelstelling werd onderzocht of er grafische kenmerken van cliënten met SGG/LVB afwijken ten opzichte van cliënten met LVB zonder SGG. Het doel is om de DDS, naast de algemene diagnose-instrumenten, te gebruiken om een diagnose te ondersteunen. Daarnaast is de DDS een diagnose-instrument dat in relatie staat met beeldende vaktherapie. Krijgt de DDS meer onderzoek naar verschillende diagnoses, kan beeldende vaktherapie zich beter profileren. Dit doel is in dit onderzoek behaald. Er zijn grafische kenmerken van de doelgroep SGG/LVB gevonden die verschillen ten opzichte van LVB zonder SGG. Om de DDS voor vaktherapie in heel Nederland als een bruikbaar meetinstrument in te kunnen zetten zal er nog veel meer onderzoek gedaan moeten worden naar deze doelgroep. Dit onderzoek dient als opzet voor groter onderzoek. Er zal naast de doelgroep SGG/LVB ook naar SGG zonder de vergelijking met LVB onderzoek gedaan moeten worden. Niet alleen voor de vaktherapeuten is het van belang dat er meer onderzoek gedaan wordt naar de DDS, maar ook voor de hele SGG groep. Wanneer er naast de standaard diagnosetechnieken ook middels de DDS een diagnose gesteld kan worden, zal ook hun behandeling beter bepaald kunnen worden. Meer onderzoek naar de verschillende pathologieën voor de DDS en meer onderzoek naar SGG met betrekking tot de DDS zal voor zowel alle landelijke vaktherapeuten als voor de doelgroep SGG voor verbetering zorgen.

Naast meer onderzoek naar de DDS en SGG beveel ik ook meer onderzoek naar grafische kenmerken aan. Het is me opgevallen hoe weinig er over grafische kenmerken van een doelgroep wordt geschreven. Er is weinig, Nederlandse, literatuur waarin staat beschreven hoe algemene grafische kenmerken per doelgroep eruit zien. Er wordt heel veel geschreven over de werking van vaktherapie met de doelgroepen, maar weinig over de grafische kenmerken. Zo wordt er bijvoorbeeld wel omschreven waar de onderwerpen van tekeningen over gaan, maar als het bijvoorbeeld om kleurgebruik of compositie gaat is er weinig tot geen onderzoek gedaan.

7. DISCUSSIE

In dit onderzoek zijn er vanwege tijdgebrek of gering bewijs een aantal discussiepunten waar rekening mee moet worden gehouden. Het resultaat op de eerste hoofdvraag, welke grafische kenmerken er zichtbaar zijn bij cliënten met een SGG/LVB-problematiek in vergelijking met LVB zonder SGG is alleen beantwoord aan de hand van de DDS-testen. Zoals in hoofdstuk 6. staat beschreven, is er weinig tot geen bruikbare literatuur om daaruit te kunnen antwoorden. Vanwege het tijdgebrek zijn er geen interviews of vragenlijsten uitgezet om deze vraag door deskundige te laten beantwoorden. Voor een volgend onderzoek of als aanvulling is dat noodzakelijk om het zo valide mogelijk te maken.

Zoals eerder genoemd zijn de laatste 3 tekenseries van de controlegroep door de onderzoeker gescoord en niet door de groep vaktherapeuten. In een volgend onderzoek raad ik aan om voor zover mogelijk alle tekenseries door dezelfde deskundige te laten scoren.

8. LITERATUURLIJST

- Aldridge, R. & Colbert, J. (1994). *Management's Report on Internal Control and the Accountant's Response*. Managerial Auditing Journal
- ALLES WAT JE AL WILDE WETEN OVER DE DSM-5. (z.j.). Geraadpleegd van http://www.ggztotaal.nl/pg-29166-7-89824/pagina/dsm_5.html
- Buntinx, W. H. E. (2003). Wat is een verstandelijke handicap? *Wat is een verstandelijke handicap*, 4(24), 7-8.
- Cohen, B.M. (1994). *DDS Revised Rating Guide*. Alexandria: Eigen uitgave.
- Frotteurisme [Dataset]. (z.j.). Geraadpleegd van <http://www.iter-hulp.be/index.php?n=66&id=91&sid=85&taal=n&mnav=B>
- Fowler, J.P. (2001). De Diagnostic Drawing Series: Structurele kenmerken van tekeningen als diagnostisch instrument. *Tijdschrift voor creatieve therapie*, 3, 28-31.
- Fowler, J.P. & Adron, A.M. (2002). Diagnostic Drawing Series and dissociative disorders: A dutch study. *The Arts in psychotherapy*, 29(4), 221-230.
- Henskens, B. (2009). Meetinstrument de DDS. *Tijdschrift voor Vaktherapie*, 2009(3), 45-47.
- Hensbroek, L. (2006). Nederlandse vertaling van de DDS scoringshandleiding en het scoringsformulier. In opdracht van de DDS werkgroep Nederland. (interne publicatie).
- Kaldenbach, Y. (2015). *De verstandelijke beperking (verstandelijke-ontwikkelingsstoornis) in de DSM-5*. Geraadpleegd van https://www.boompsychologie.nl/documenten/uitgeverij_boom/whitepapers/dsm-5_whitepaper_yaron_kaldenbach_verstandelijke_beperking.pdf
- Koeck, S., Beek, D. van, & Doncker, D. De. (2002). classificatie van pedoseksuelen en verkrachters. *Tijdschrift voor Seksuologie*, pp. 37-38.
- Landelijke DDS Werkgroep Nederland. (2015). *Handboek Diagnostic Drawing Series, handleiding en verwerkingsinstructies*. (versie 2015-1).
- Migchelbrink, F. (2010). *Praktijkgericht onderzoek doen in zorg en welzijn*. (15^e druk). Amsterdam: SWP.
- Neijmeijer, L., Moerdijk, L., Veneberg G. & Muusse, C. (2010). *Licht verstandelijk gehandicapten in de GGZ. Een verkennend onderzoek*. Utrecht, Trimbosinstituut.
- Observeren. (2017). Geraadpleegd van <http://wij-leren.nl/observeren.php>

- Ploeg, J. van der. (2011). *Gedragsproblemen*. Rotterdam, Nederland: Lemniscaat.
- Pratt, R.B. (2004). *Art, Dance and music therapy. Physical Medicine and Rehabilitation*. Clinics of North America, 15. 827-842.
- Radstake, N. (2012). *Dus een boom*. Geraadpleegd van <https://hbo-kennisbank.nl/record/oai:surfsharekit.nl:2bbfb9e1-6d13-44ae-b889-f8bcbd2b1cb4>
- Ruijter, M. (2016, 28 februari). Literatuur studie voor Beeldende therapie met Zeden delinquenten [Forumpost]. Geraadpleegd van <https://nl.linkedin.com/pulse/literatuur-studie-voor-beeldende-therapie-met-martine-ruijter>
- Schweizer, C., Bruyn, J. de, Haeyen, S., Henskens, B., Rutten-Saris, M. en Visser, H. (2009) *Handboek beeldende therapie: Uit de verf*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.
- Smeijsters, H. (2008). *Handboek Creatieve Therapie*. Bussum, Coutinho. (2^e herziene druk).
- Van Dale, online woordenboek. (2012). Geraadpleegd op 12 februari 2017, van www.vandale.nl

9. BIJLAGE

9.1 DDS TEKENINGEN ONDERZOEKSGROEP

Tekening 1.1 A
"Maak een tekening met dit materiaal."

Tekening 1.1 B
"Maak een tekening van een boom."

Tekening 1.1 C
"Maak een tekening van je gevoel."

Tekening 1.2 A
"Maak een tekening met dit materiaal."

Tekening 1.2 B
"Maak een tekening van een boom."

Tekening 1.2 C
"Maak een tekening van je gevoel."

Tekening 1.3 A
"Maak een tekening met dit materiaal."

Tekening 1.3 B
"Maak een tekening van een boom."

Tekening 1.3 C
"Maak een tekening van je gevoel."

Tekening 1.4 A
"Maak een tekening met dit materiaal."

Tekening 1.4 B
"Maak een tekening van een boom."

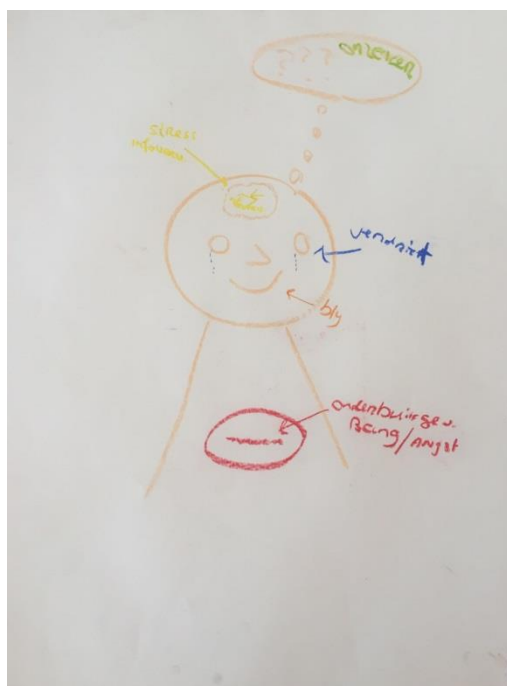
Tekening 1.4 C
"Maak een tekening van je gevoel."

Tekening 1.5 A
"Maak een tekening met dit materiaal."

Tekening 1.5 B
"Maak een tekening van een boom."

Tekening 1.5 C
"Maak een tekening van je gevoel."

9.2DDS TEKENINGEN CONTROLEGROEP

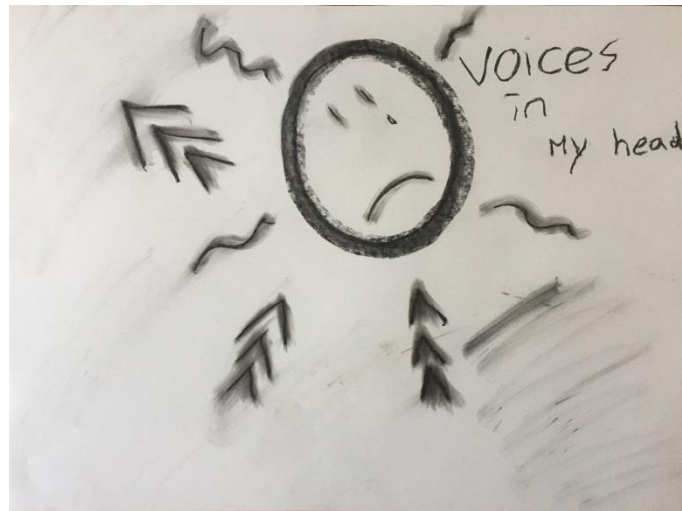
Tekening 2.1 A
"Maak een tekening met dit materiaal."

Tekening 2.1 B
"Maak een tekening van een boom."

Tekening 2.1 C
"Maak een tekening van je gevoel."

Tekening 2.2 A
‘Maak een tekening met dit materiaal.’

Tekening 2.2 B
“Maak een tekening van een boom.”

Tekening 2.2 C
“Maak een tekening van je gevoel.”

Tekening 2.3 A
"Maak een tekening met dit materiaal."

Tekening 2.3 B
"Maak een tekening van een boom"

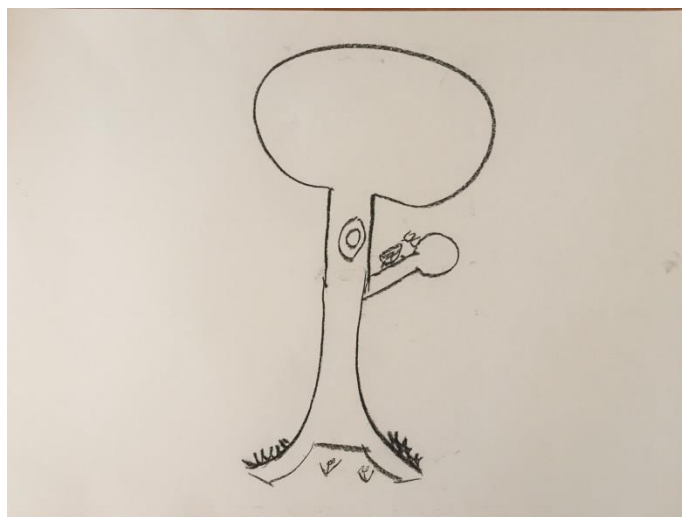

Tekening 2.3 C
"Maak een tekening van je gevoel."

Vanwege de privacy van deze cliënt is de handtekening d.m.v. een digitale blur niet herkenbaar. Zie de donkere plekken onderaan de tekeningen.

Tekening 2.4 A
"Maak een tekening met dit materiaal."

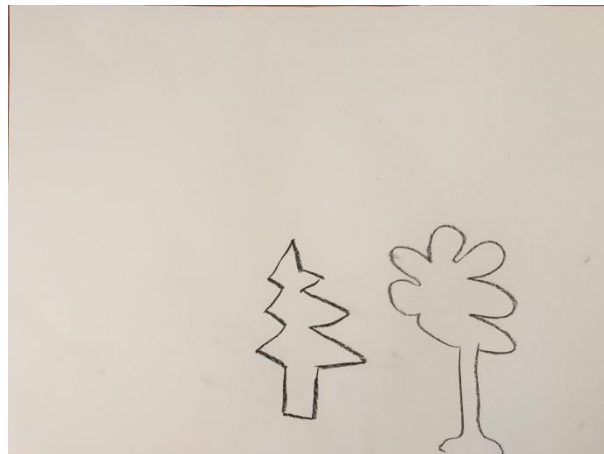
Tekening 2.4 B
"Maak een tekening van een boom."

Tekening 2.4 C
"Maak een tekening van je gevoel."

Tekening 2.5 A
"Maak een tekening met dit materiaal."

Tekening 2.5 B
"Maak een tekening van een boom."

Tekening 2.5 C
"Maak een tekening van je gevoel."

9.3 TIJDSREGISTRATIE PER CLIENT PER TEKENING

	TEKENING A	TEKENING B	TEKENING C
CLIENT 1.1	8 min.	4 min.	6 min.
CLIENT 1.2	7 min.	4 min.	5 min.
CLIENT 1.3	7 min.	3 min.	12 min.
CLIENT 1.4	9 min.	2 min.	7 min.
CLIENT 1.5	8 min.	3 min.	5 min.
CLIENT 2.1	3 min.	7 min.	9 min.
CLIENT 2.2	2 min.	6 min.	5 min.
CLIENT 2.3	5 min.	8 min.	8 min.
CLIENT 2.4	6 min.	7 min.	2 min.
CLIENT 2.5	3 min.	2 min.	0 min.

9.4 TAF-SCORELIJSTEN ONDERZOEKSGROEP

SCORINGSLIJST – DIAGNOSTISCHE TEKENTEST ©1985 Barry M. Cohen, MA ATR

Nederlandse digitale bewerking: Werkgroep DDS Nederland. (vertaling: Liesbeth Hensbroek 2006)

Clientnummer: 1.1 1.2 1.3 1.4 1.5 Datum: 17-05-2017

2.1 2.2 2.3 2.4 2.5

Afnemer: 1. 2. 3. 4. 5.

				Tek. 1.	Tek. 2.	Tek. 3.
Aantal kleuren	Mono	Twee/drie+	Vier	M T (V)	M T V	M T (V)
Kleurmenging	Nee	Ja		(N) X	N (J)	N (J)
Idiosyncratische kleur	Nee	Ja		(N) J	(N) J	(N) J
Lijn/vlak	Lijn	Vlak	Gemengd	L V (M)	L V (M)	L V (M)
Integratie	Nee	Ja	Verarmd	N (J) V	(N) J V	N (J) V
Non figuratief	Geometrisch	Biomorfisch	Gemengd	G B M	G B M	G B M
Figuratief	Hoekig	Gebogen	Gemengd	H B (M)	(H) B M	H B (M)
Beeld	Enkelvoudig	Meervoudig	Blanco	E (M) B	(E) M B	E (M) B
Insluiting	Nee	Ja		(N) J	(N) J	(N) J
Grondlijn	Nee	Ja		N (J)	(N) J	(N) J
Mensen	Nee	Ja		(N) J	(N) J	(N) J
Dieren	Nee	Ja		(N) J	(N) J	(N) J
Planten/voorwerpen	Nee	Ja		N (J)	(N) J	(N) J
Abstracte symbolen	Nee	Ja		(N) J	(N) J	N (J)
Cijfers/letters	Nee	Ja	Alleen	(N) J A	(N) J A	(N) J A
Landschap	Alleen land	Met water	Alleen water	(L) M W	L M W	L M W
Krijtdruk	Licht	Gemiddeld	Zwaar	L (G) Z	L (G) Z	L (G) Z
Lijnlengte	Kort	Onderbroken	Lang	K O (L)	K O (L)	K O (L)
Beweging	Impliciet	Expliciet	Geen	(V) E (G)	I E (G)	I (E) G
Ruimte gebruik	0/32%	33/66%	67/99%	Vol	0 3 6 (V)	0 3 6 (V)
Boom	Onherk.baar	Chaot.takken	Min.stam	O C M U	O C M (U)	O C M U
Overhelling	Nee	Ja		(N) J	(N) J	(N) J
Ongewone plaatsing	Nee	Ja		(N) J	(N) J	(N) J

SCORINGSLIJST – DIAGNOSTISCHE TEKENTEST ©1985 Barry M. Cohen, MA ATR
 Nederlandse digitale bewerking: Werkgroep DDS Nederland. (vertaling: Liesbeth Hensbroek 2006)

Clientnummer: 1.1 1.2 1.3 1.4 1.5 Datum: 17-05-2017
 2.1 2.2 2.3 2.4 2.5
 Afnemer: 1. 2. 3. 4. 5.

				Tek. 1.	Tek. 2.	Tek. 3.
Aantal kleuren	Mono	Twee/drie+	Vier	M T V	M T V	M T V
Kleurmenging	Nee	Ja		N J	N J	N J
Idiosyncratische kleur	Nee	Ja		N J	N J	N J
Lijn/vlak	Lijn	Vlak	Gemengd	L V M	L V M	L V M
Integratie	Nee	Ja	Verarmd	N J V	N J V	N J V
Non figuratief	Geometrisch	Biomorfisch	Gemengd	G B M	G B M	G B M
Figuratief	Hoekig	Gebogen	Gemengd	H B M	H B M	H B M
Beeld	Enkelvoudig	Meervoudig	Blanco	E M B	E M B	E M B
Insluiting	Nee	Ja		N J	N J	N J
Grondlijn	Nee	Ja		N J	N J	N J
Mensen	Nee	Ja		N J	N J	N J
Dieren	Nee	Ja		N J	N J	N J
Planten/voorwerpen	Nee	Ja		N J	N J	N J
Abstracte symbolen	Nee	Ja		N J	N J	N J
Cijfers/letters	Nee	Ja	Alleen	N J A	N J A	N J A
Landschap	Alleen land	Met water	Alleen water	L M W	L M W	L M W
Krijtdruk	Licht	Gemiddeld	Zwaar	L G Z	L G Z	L G Z
Lijnlengte	Kort	Onderbroken	Lang	K O L	K O L	K O L
Beweging	Impliciet	Expliciet	Geen	I E G	I E G	I E G
Ruimte gebruik	0/32%	33/66%	67/99%	Vol	0 3 6 V	0 3 6 V
Boom	Onherk.baar Uiteen	Chaot.takken	Min.stam	O C M U	O C M U	O C M U
Overhelling	Nee	Ja		N J	N J	N J
Ongewone plaatsing	Nee	Ja		N J	N J	N J

incidenteel

SCORINGSLIJST – DIAGNOSTISCHE TEKENTEST ©1985 Barry M. Cohen, MA ATR
 Nederlandse digitale bewerking: Werkgroep DDS Nederland. (vertaling: Liesbeth Hensbroek 2006)

Clientnummer: 1.1 1.2 1.3 1.4 1.5 Datum: 17-05-2017
 2.1 2.2 2.3 2.4 2.5
 Afnemer: 1. 2. 3. 4. 5.

				Tek. 1.	Tek. 2.	Tek. 3.
Aantal kleuren	Mono	Twee/drie+	Vier	M T V	M T V	M T V
Kleurmenging	Nee	Ja		N J	N J	N J
Idiosyncratische kleur	Nee	Ja		N J	N J	N J
Lijn/vlak	Lijn	Vlak	Gemengd	L V M	L V M	L V M
Integratie	Nee	Ja	Verarmd	N J V	N J V	N J V
Non figuratief	Geometrisch	Biomorfisch	Gemengd	G B M	G B M	G B M
Figuratief	Hoekig	Gebogen	Gemengd	H B M	H B M	H B M
Beeld	Enkelvoudig	Meervoudig	Blanco	E M B	E M B	E M B
Insluiting	Nee	Ja		N J	N J	N J
Grondlijn	Nee	Ja		N J	N J	N J
Mensen	Nee	Ja		N J	N J	N J
Dieren	Nee	Ja		N J	N J	N J
Planten/voorwerpen	Nee	Ja		N J	N J	N J
Abstracte symbolen	Nee	Ja		N J	N J	N J
Cijfers/letters	Nee	Ja	Alleen	N J A	N J A	N J A
Landschap	Alleen land	Met water	Alleen water	L M W	L M W	L M W
Krijtdruk	Licht	Gemiddeld	Zwaar	L G Z	L G Z	L G Z
Lijnlengte	Kort	Onderbroken	Lang	K O L	K O L	K O L
Beweging	Impliciet	Expliciet	Geen	I E G	I E G	I E G
Ruimte gebruik	0/32%	33/66%	67/99%	Vol	Vol	Vol
Boom	Onherk.baar	Chaot.takken	Min.stam	O C M U	O C M U	O C M U
Overhelling	Nee	Ja		N J	N J	N J
Ongewone plaatsing	Nee	Ja		N J	N J	N J

SCORINGSLIJST – DIAGNOSTISCHE TEKENTEST ©1985 Barry M. Cohen, MA ATR
 Nederlandse digitale bewerking: Werkgroep DDS Nederland. (vertaling: Liesbeth Hensbroek 2006)

Clientnummer: 1.1 1.2 1.3 1.4 1.5 Datum: 17-05-2017
 2.1 2.2 2.3 2.4 2.5
 Afnemer: 1. 2. 3. 4. 5.

				Tek. 1.	Tek. 2.	Tek. 3.
Aantal kleuren	Mono	Twee/drie+	Vier	M <u>T</u> V	M <u>T</u> <u>V</u>	M <u>T</u> V
Kleurmenging	Nee	Ja		<u>N</u> J	<u>N</u> J	<u>N</u> J
Idiosyncratische kleur	Nee	Ja		<u>N</u> J	<u>N</u> J	<u>N</u> J
Lijn/vlak	Lijn	Vlak	Gemengd	L V <u>M</u>	<u>L</u> V <u>M</u>	<u>L</u> V M
Integratie	Nee	Ja	Verarmd	<u>N</u> <u>J</u> V	N <u>J</u> V	N <u>J</u> V
Non figuratief	Geometrisch	Biomorfisch	Gemengd	G B <u>M</u>	G B <u>M</u>	G B <u>M</u>
Figuratief	Hoekig	Gebogen	Gemengd	H B <u>M</u>	H <u>B</u> M	H B <u>M</u>
Beeld	Enkelvoudig	Meervoudig	Blanco	E <u>M</u> B	<u>E</u> M B	E <u>M</u> B
Insluiting	Nee	Ja		<u>N</u> J	<u>N</u> J	<u>N</u> J
Grondlijn	Nee	Ja		N <u>J</u>	N <u>J</u>	N <u>J</u>
Mensen	Nee	Ja		<u>N</u> J	<u>N</u> J	<u>N</u> J
Dieren	Nee	Ja		N <u>J</u>	<u>N</u> J	<u>N</u> J
Planten/voorwerpen	Nee	Ja		N <u>J</u>	N <u>J</u>	N <u>J</u>
Abstracte symbolen	Nee	Ja		<u>N</u> J	<u>N</u> J	<u>N</u> J
Cijfers/letters	Nee	Ja	Alleen	<u>N</u> J A	<u>N</u> J A	<u>N</u> J A
Landschap	Alleen land	Met water	Alleen water	L M W	<u>L</u> M W	L M W
Krijtdruk	Licht	Gemiddeld	Zwaar	L <u>G</u> Z	L <u>G</u> <u>Z</u>	L <u>G</u> Z
Lijnlengte	Kort	Onderbroken	Lang	K O <u>L</u>	K O <u>L</u>	K O <u>L</u>
Beweging	Impliciet	Expliciet	Geen	<u>I</u> E <u>G</u>	I E <u>G</u>	I E G
Ruimte gebruik	0/32% 33/66% 67/99% Vol			0 <u>3</u> 6 V	0 <u>3</u> <u>6</u> V	0 <u>3</u> <u>6</u> V
Boom	Onherk.baar Uiteen	Chaot.takken	Min.stam	O C M U	<u>O</u> C M U	O C M U
Overhelling	Nee	Ja		N <u>J</u>	<u>N</u> J	<u>N</u> J
Ongewone plaatsing	Nee	Ja		<u>N</u> J	<u>N</u> J	<u>N</u> J

SCORINGSLIJST – DIAGNOSTISCHE TEKENTEST ©1985 Barry M. Cohen, MA ATR
 Nederlandse digitale bewerking: Werkgroep DDS Nederland. (vertaling: Liesbeth Hensbroek 2006)

Clientnummer: 1.1 1.2 1.3 1.4 1.5 Datum: 17-05-2017
 2.1 2.2. 2.3 2.4 2.5
 Afnemer: 1. 2. 3. 4. 5.

				Tek. 1.	Tek. 2.	Tek. 3.
Aantal kleuren	Mono	Twee/drie+	Vier	M T V	M T V	M T V
Kleurmenging	Nee	Ja		N J	N J	N J
Idiosyncratische kleur	Nee	Ja		N J	N J	N J
Lijn/vlak	Lijn	Vlak	Gemengd	L V M	L V M	L V M
Integratie	Nee	Ja	Verarmd	N J V	N J V	N J V
Non figuratief	Geometrisch	Biomorfisch	Gemengd	G B M	G B M	G B M
Figuratief	Hoekig	Gebogen	Gemengd	H B M	H B M	H B M
Beeld	Enkelvoudig	Meervoudig	Blanco	E M B	E M B	E M B
Insluiting	Nee	Ja		N J	N J	N J
Grondlijn	Nee	Ja		N J	N J	N J
Mensen	Nee	Ja		N J	N J	N J
Dieren	Nee	Ja		N J	N J	N J
Planten/voorwerpen	Nee	Ja		N J	N J	N J
Abstracte symbolen	Nee	Ja		N J	N J	N J
Cijfers/letters	Nee	Ja	Alleen	N J A	N J A	N J A
Landschap	Alleen land	Met water	Alleen water	L M W	L M W	L M W
Krijtdruk	Licht	Gemiddeld	Zwaar	L G Z	L G Z	L G Z
Lijnlengte	Kort	Onderbroken	Lang	K O L	K O L	K O L
Beweging	Impliciet	Expliciet	Geen	I E G	I E G	I E G
Ruimte gebruik	0/32% 33/66% 67/99%		Vol	0 3 6 V	0 3 6 V	0 3 6 V
Boom	Onherk.baar Uiteen	Chaot.takken	Min.stam	O C M U	O C M U	O C M U
Overhelling	Nee	Ja		N J	N J	N J
Ongewone plaatsing	Nee	Ja		N J	N J	N J

Incidenteel

⊕

SCORINGSLIJST – DIAGNOSTISCHE TEKENTEST ©1985 Barry M. Cohen, MA ATR
 Nederlandse digitale bewerking: Werkgroep DDS Nederland. (vertaling: Liesbeth Hensbroek 2006)

Clientnummer: 1.1 1.2 1.3 1.4 1.5 Datum: 17-05-2017
 2.1 2.2 2.3 2.4 2.5
 Afnemer: 1. 2. 3. 4. 5.

				Tek. 1.	Tek. 2.	Tek. 3.
Aantal kleuren	Mono	Twee/drie+	Vier	M T V	M T V	M T V
Kleurmenging	Nee	Ja		N J	N J	N J
Idiosyncratische kleur	Nee	Ja		N J	N J	N J
Lijn/vlak	Lijn	Vlak	Gemengd	L V M	L V M	L V M
Integratie	Nee	Ja	Verarmd	N J V	N J V	N J V
Non figuratief	Geometrisch	Biomorfisch	Gemengd	G B M	G B M	G B M
Figuratief	Hoekig	Gebogen	Gemengd	H B M	H B M	H B M
Beeld	Enkelvoudig	Meervoudig	Blanco	E M B	E M B	E M B
Insluiting	Nee	Ja		N J	N J	N J
Grondlijn	Nee	Ja		N J	N J	N J
Mensen	Nee	Ja		N J	N J	N J
Dieren	Nee	Ja		N J	N J	N J
Planten/voorwerpen	Nee	Ja		N J	N J	N J
Abstracte symbolen	Nee	Ja		N J	N J	N J
Cijfers/letters	Nee	Ja	Alleen	N J A	N J A	N J A
Landschap	Alleen land	Met water	Alleen water	L M W	L M W	L M W
Krijtdruk	Licht	Gemiddeld	Zwaar	L G Z	L G Z	L G Z
Lijnlengte	Kort	Onderbroken	Lang	K O L	K O L	K O L
Beweging	Impliciet	Expliciet	Geen	I E G	I E G	I E G
Ruimte gebruik	0/32% 33/66% 67/99%		Vol	0 3 6 V	0 3 6 V	0 3 6 V
Boom	Onherk.baar Uiteen	Chaot.takken	Min.stam	O C M U	O C M U	O C M U
Overhelling	Nee	Ja		N J	N J	N J
Ongewone plaatsing	Nee	Ja		N J	N J	N J

SCORINGSLIJST – DIAGNOSTISCHE TEKENTEST ©1985 Barry M. Cohen, MA ATR
 Nederlandse digitale bewerking: Werkgroep DDS Nederland. (vertaling: Liesbeth Hensbroek 2006)

Clientnummer: 1.1 1.2 1.3 1.4 1.5 Datum: 17-05-2017
 2.1 2.2. 2.3 2.4 2.5
 Afnemer: 1. 2. 3. 4. 5.

				Tek. 1.	Tek. 2.	Tek. 3.
Aantal kleuren	Mono	Twee/drie+	Vier	M T <u>V</u>	M <u>T</u> V	M T <u>V</u>
Kleurmenging	Nee	Ja		<u>N</u> J	<u>N</u> J	<u>N</u> J
Idiosyncratische kleur	Nee	Ja		<u>N</u> J	<u>N</u> J	<u>N</u> J
Lijn/vlak	Lijn	Vlak	Gemengd	<u>L</u> V M	<u>L</u> V M	<u>L</u> V M
Integratie	Nee	Ja	Verarmd	N <u>J</u> V	N <u>J</u> V	N <u>J</u> V
Non figuratief	Geometrisch	Biomorfisch	Gemengd	G B M	G B M	G B M
Figuratief	Hoekig	Gebogen	Gemengd	H B <u>M</u>	H B <u>M</u>	H B <u>M</u>
Beeld	Enkelvoudig	Meervoudig	Blanco	E <u>M</u> B	E M B	E <u>M</u> B
Insluiting	Nee	Ja		<u>N</u> J	<u>N</u> J	<u>N</u> J
Grondlijn	Nee	Ja		N <u>J</u>	<u>N</u> J	N <u>J</u>
Mensen	Nee	Ja		<u>N</u> J	<u>N</u> J	<u>N</u> <u>J</u>
Dieren	Nee	Ja		<u>N</u> J	<u>N</u> J	N <u>J</u>
Planten/voorwerpen	Nee	Ja		N <u>J</u>	<u>N</u> J	N <u>J</u>
Abstracte symbolen	Nee	Ja		<u>N</u> J	<u>N</u> J	<u>N</u> J
Cijfers/letters	Nee	Ja	Alleen	<u>N</u> J A	<u>N</u> J A	<u>N</u> J A
Landschap	Alleen land	Met water	Alleen water	<u>L</u> M W	L M W	<u>L</u> M W
Krijtdruk	Licht	Gemiddeld	Zwaar	L <u>G</u> Z	L <u>G</u> Z	L <u>G</u> Z
Lijnlengte	Kort	Onderbroken	Lang	K O <u>L</u>	K O <u>L</u>	K O <u>L</u>
Beweging	Impliciet	Expliciet	Geen	I E <u>G</u>	I E <u>G</u>	I E <u>G</u>
Ruimte gebruik	0/32%	33/66%	67/99%	Vol	0 3 <u>6</u> V	0 3 <u>6</u> V
Boom	Onherk.baar	Chaot.takken	Min.stam	O C M U	O C M <u>U</u>	O C M U
Overhelling	Nee	Ja		<u>N</u> J	<u>N</u> J	<u>N</u> J
Ongewone plaatsing	Nee	Ja		<u>N</u> J	<u>N</u> J	<u>N</u> J

SCORINGSLIJST – DIAGNOSTISCHE TEKENTEST ©1985 Barry M. Cohen, MA ATR
 Nederlandse digitale bewerking: Werkgroep DDS Nederland. (vertaling: Liesbeth Hensbroek 2006)

Clientnummer: 1.1 1.2 1.3 1.4 1.5 Datum: 17-05-2017
 2.1 2.2. 2.3 2.4 2.5
 Afnemer: 1. 2. 3. 4. 5.

				Tek. 1.	Tek. 2.	Tek. 3.
Aantal kleuren	Mono	Twee/drie+	Vier	M T <u>V</u>	M <u>T</u> V	M T <u>V</u>
Kleurmenging	Nee	Ja		<u>N</u> J	<u>N</u> J	<u>N</u> J
Idiosyncratische kleur	Nee	Ja		<u>N</u> J	<u>N</u> J	<u>N</u> J
Lijn/vlak	Lijn	Vlak	Gemengd	<u>L</u> V M	<u>L</u> V M	<u>L</u> V M
Integratie	Nee	Ja	Verarmd	N <u>J</u> V	N <u>J</u> V	N <u>J</u> V
Non figuratief	Geometrisch	Biomorfisch	Gemengd	G B M	G B M	G B M
Figuratief	Hoekig	Gebogen	Gemengd	H B <u>M</u>	H B <u>M</u>	H B <u>M</u>
Beeld	Enkelvoudig	Meervoudig	Blanco	E <u>M</u> B	E M B	E <u>M</u> B
Insluiting	Nee	Ja		<u>N</u> J	<u>N</u> J	<u>N</u> J
Grondlijn	Nee	Ja		N <u>J</u>	N J	N <u>J</u>
Mensen	Nee	Ja		<u>N</u> J	<u>N</u> J	N <u>J</u>
Dieren	Nee	Ja		<u>N</u> J	<u>N</u> J	<u>N</u> J
Planten/voorwerpen	Nee	Ja		N <u>J</u>	N J	N <u>J</u>
Abstracte symbolen	Nee	Ja		<u>N</u> J	<u>N</u> J	<u>N</u> J
Cijfers/letters	Nee	Ja	Alleen	<u>N</u> J A	<u>N</u> J A	<u>N</u> J A
Landschap	Alleen land	Met water	Alleen water	<u>L</u> M W	L M W	L M W
Krijtdruk	Licht	Gemiddeld	Zwaar	L <u>G</u> Z	L <u>G</u> Z	L <u>G</u> Z
Lijnlengte	Kort	Onderbroken	Lang	K O <u>L</u>	K O <u>L</u>	K O <u>L</u>
Beweging	Impliciet	Expliciet	Geen	I E <u>G</u>	I E <u>G</u>	I E <u>G</u>
Ruimte gebruik	0/32% 33/66% 67/99% Vol			0 3 <u>6</u> V	0 <u>3</u> 6 V	0 3 <u>6</u> V
Boom	Onherk.baar Uiteen	Chaot.takken	Min.stam	O C M U	O C M <u>U</u>	O C M U
Overhelling	Nee	Ja		<u>N</u> J	<u>N</u> J	<u>N</u> J
Ongewone plaatsing	Nee	Ja		<u>N</u> J	<u>N</u> J	<u>N</u> J

SCORINGSLIJST – DIAGNOSTISCHE TEKENTEST ©1985 Barry M. Cohen, MA ATR
 Nederlandse digitale bewerking: Werkgroep DDS Nederland. (vertaling: Liesbeth Hensbroek 2006)

Clientnummer: 1.1 1.2 1.3 1.4 1.5 Datum: 17-05-2017
 2.1 2.2. 2.3 2.4 2.5
 Afnemer: 1. 2. 3. 4. 5.

				Tek. 1.			Tek. 2.			Tek. 3.					
Aantal kleuren	Mono	Twee/drie+	Vier	M	T	V	M	T	V	M	T	V			
Kleurmenging	Nee	Ja		N	J		N	J		N	J				
Idiosyncratische kleur	Nee	Ja		N	J		N	J		N	J				
Lijn/vlak	Lijn	Vlak	Gemengd	L	V	M	L	V	M	L	V	M			
Integratie	Nee	Ja	Verarmd	N	J	V	N	J	V	N	J	V			
Non figuratief	Geometrisch	Biomorfisch	Gemengd	G	B	M	G	B	M	G	B	M			
Figuratief	Hoekig	Gebogen	Gemengd	H	B	M	H	B	M	H	B	M			
Beeld	Enkelvoudig	Meervoudig	Blanco	E	M	B	E	M	B	E	M	B			
Insluiting	Nee	Ja		N	J		N	J		N	J				
Grondlijn	Nee	Ja		N	J		N	J		N	J				
Mensen	Nee	Ja		N	J		N	J		N	J				
Dieren	Nee	Ja		N	J		N	J		N	J				
Planten/voorwerpen	Nee	Ja		N	J		N	J		N	J				
Abstracte symbolen	Nee	Ja		N	J		N	J		N	J				
Cijfers/letters	Nee	Ja	Alleen	N	J	A	N	J	A	N	J	A			
Landschap	Alleen land	Met water	Alleen water	L	M	W	L	M	W	L	M	W			
Krijtdruk	Licht	Gemiddeld	Zwaar	L	G	Z	L	G	Z	L	G	Z			
Lijnlengte	Kort	Onderbroken	Lang	K	O	L	K	O	L	K	O	L			
Beweging	Impliciet	Expliciet	Geen	I	E	G	I	E	G	I	E	G			
Ruimte gebruik	0/32%	33/66%	67/99%	Vol	0	3	6	V	0	3	6	V			
Boom	Onherk.baar Uiteen	Chaot.takken	Min.stam	O	C	M	U	O	C	M	U	O	C	M	U
Overhelling	Nee	Ja		N	J		N	J		N	J				
Ongewone plaatsing	Nee	Ja		N	J		N	J		N	J				

SCORINGSLIJST – DIAGNOSTISCHE TEKENTEST ©1985 Barry M. Cohen, MA ATR
 Nederlandse digitale bewerking: Werkgroep DDS Nederland. (vertaling: Liesbeth Hensbroek 2006)

Clientnummer: 1.1 1.2 1.3 1.4 1.5 Datum: 17-05-2017
 2.1 2.2. 2.3 2.4 2.5
 Afnemer: 1. 2. 3. 4. 5.

				Tek. 1.	Tek. 2.	Tek. 3.
Aantal kleuren	Mono	Twee/drie+	Vier	M T <u>V</u>	M <u>T</u> V	M T <u>V</u>
Kleurmenging	Nee	Ja		<u>N</u> J	<u>N</u> J	<u>N</u> J
Idiosyncratische kleur	Nee	Ja		<u>N</u> J	<u>N</u> J	<u>N</u> <u>J</u>
Lijn/vlak	Lijn	Vlak	Gemengd	<u>L</u> V M	L V <u>M</u>	L V <u>M</u>
Integratie	Nee	Ja	Verarmd	N <u>J</u> V	N <u>J</u> V	N <u>J</u> V
Non figuratief	Geometrisch	Biomorfisch	Gemengd	G B M	G B M	G B M
Figuratief	Hoekig	Gebogen	Gemengd	H B <u>M</u>	H <u>B</u> M	H B <u>M</u>
Beeld	Enkelvoudig	Meervoudig	Blanco	<u>E</u> M B	<u>E</u> M B	E <u>M</u> B
Insluiting	Nee	Ja		<u>N</u> J	<u>N</u> J	<u>N</u> J
Grondlijn	Nee	Ja		<u>N</u> J	N <u>J</u>	N <u>J</u>
Mensen	Nee	Ja		<u>N</u> J	<u>N</u> J	N <u>J</u>
Dieren	Nee	Ja		<u>N</u> J	<u>N</u> J	N <u>J</u>
Planten/voorwerpen	Nee	Ja		N <u>J</u>	<u>N</u> J	N <u>J</u>
Abstracte symbolen	Nee	Ja		<u>N</u> J	<u>N</u> J	<u>N</u> J
Cijfers/letters	Nee	Ja	Alleen	<u>N</u> J A	<u>N</u> J A	<u>N</u> J A
Landschap	Alleen land	Met water	Alleen water	L M W	L M W	<u>L</u> M W
Krijtdruk	Licht	Gemiddeld	Zwaar	L <u>G</u> Z	L <u>G</u> <u>Z</u>	L <u>G</u> Z
Lijnlengte	Kort	Onderbroken	Lang	<u>K</u> O <u>L</u>	K O <u>L</u>	K O <u>L</u>
Beweging	Impliciet	Expliciet	Geen	I E <u>G</u>	I E <u>G</u>	I <u>E</u> G
Ruimte gebruik	0/32% 33/66% 67/99% Vol			0 <u>3</u> 6 V	0 3 <u>6</u> V	0 3 <u>6</u> V
Boom	Onherk.baar Uiteen	Chaot.takken	Min.stam	O C M U	O C M U	O C M U
Overhelling	Nee	Ja		<u>N</u> J	<u>N</u> J	<u>N</u> J
Ongewone plaatsing	Nee	Ja		<u>N</u> J	<u>N</u> J	<u>N</u> J

SCORINGSLIJST – DIAGNOSTISCHE TEKENTEST ©1985 Barry M. Cohen, MA ATR
 Nederlandse digitale bewerking: Werkgroep DDS Nederland. (vertaling: Liesbeth Hensbroek 2006)

Clientnummer: 1.1 1.2 1.3 1.4 1.5 Datum: 17-05-2017
 2.1 2.2 2.3 2.4 2.5
 Afnemer: 1. 2. 3. 4. 5.

				Tek. 1.	Tek. 2.	Tek. 3.
Aantal kleuren	Mono	Twee/drie+	Vier	M T <u>V</u>	M <u>T</u> V	M T <u>V</u>
Kleurmenging	Nee	Ja		<u>N</u> J	<u>N</u> J	<u>N</u> J
Idiosyncratische kleur	Nee	Ja		<u>N</u> J	<u>N</u> J	<u>N</u> J
Lijn/vlak	Lijn	Vlak	Gemengd	<u>L</u> V M	L V <u>M</u>	L V <u>M</u>
Integratie	Nee	Ja	Verarmd	N <u>J</u> V	N <u>J</u> V	N <u>J</u> V
Non figuratief	Geometrisch	Biomorfisch	Gemengd	G B M	G B M	G B M
Figuratief	Hoekig	Gebogen	Gemengd	H B <u>M</u>	H <u>B</u> M	H B <u>M</u>
Beeld	Enkelvoudig	Meervoudig	Blanco	<u>E</u> M B	<u>E</u> M B	E <u>M</u> B
Insluiting	Nee	Ja		<u>N</u> J	<u>N</u> J	<u>N</u> J
Grondlijn	Nee	Ja		<u>N</u> J	N <u>J</u>	N <u>J</u>
Mensen	Nee	Ja		<u>N</u> J	<u>N</u> J	N <u>J</u>
Dieren	Nee	Ja		<u>N</u> J	<u>N</u> J	N <u>J</u>
Planten/voorwerpen	Nee	Ja		N <u>J</u>	<u>N</u> J	N <u>J</u>
Abstracte symbolen	Nee	Ja		<u>N</u> J	<u>N</u> J	<u>N</u> J
Cijfers/letters	Nee	Ja	Alleen	<u>N</u> J A	<u>N</u> J A	<u>N</u> J A
Landschap	Alleen land	Met water	Alleen water	L M W	L M W	<u>L</u> M W
Krijtdruk	Licht	Gemiddeld	Zwaar	L <u>G</u> Z	L <u>G</u> Z	L <u>G</u> Z
Lijnlengte	Kort	Onderbroken	Lang	K O <u>L</u>	K O <u>L</u>	K O <u>L</u>
Beweging	Impliciet	Expliciet	Geen	I E <u>G</u>	I E <u>G</u>	I <u>E</u> G
Ruimte gebruik	0/32% 33/66% 67/99%		Vol	0 <u>3</u> 6 V	0 3 <u>6</u> V	0 3 <u>6</u> V
Boom	Onherk.baar Uiteen	Chaot.takken	Min.stam	O C M U	O C M U	O C M U
Overhelling	Nee	Ja		<u>N</u> J	<u>N</u> J	<u>N</u> J
Ongewone plaatsing	Nee	Ja		<u>N</u> J	<u>N</u> J	<u>N</u> J

SCORINGSLIJST – DIAGNOSTISCHE TEKENTEST ©1985 Barry M. Cohen, MA ATR
Nederlandse digitale bewerking: Werkgroep DDS Nederland. (vertaling: Liesbeth Hensbroek 2006)

Clientnummer: 1.1 1.2 1.3 1.4 1.5 Datum: 17-05-2017
2.1 2.2. 2.3 2.4 2.5
Afnemer: 1. 2. 3. 4. 5.

				Tek. 1.	Tek. 2.	Tek. 3.
Aantal kleuren	Mono	Twee/drie+	Vier	M T <u>V</u>	M <u>T</u> V	M T <u>V</u>
Kleurmenging	Nee	Ja		<u>N</u> J	<u>N</u> J	<u>N</u> J
Idiosyncratische kleur	Nee	Ja		<u>N</u> J	<u>N</u> J	<u>N</u> J
Lijn/vlak	Lijn	Vlak	Gemengd	<u>L</u> V M	<u>L</u> <u>V</u> M	<u>L</u> <u>V</u> M
Integratie	Nee	Ja	Verarmd	N <u>J</u> V	<u>N</u> <u>J</u> V	N <u>J</u> V
Non figuratief	Geometrisch	Biomorfisch	Gemengd	G B M	G B M	G B M
Figuratief	Hoekig	Gebogen	Gemengd	H B <u>M</u>	H B <u>M</u>	H B <u>M</u>
Beeld	Enkelvoudig	Meervoudig	Blanco	<u>E</u> M B	<u>E</u> M B	<u>E</u> M B
Insluiting	Nee	Ja		<u>N</u> J	<u>N</u> J	<u>N</u> J
Grondlijn	Nee	Ja		<u>N</u> J	<u>N</u> J	<u>N</u> J
Mensen	Nee	Ja		<u>N</u> J	<u>N</u> J	<u>N</u> J
Dieren	Nee	Ja		<u>N</u> J	<u>N</u> J	<u>N</u> J
Planten/voorwerpen	Nee	Ja		<u>N</u> J	<u>N</u> J	<u>N</u> J
Abstracte symbolen	Nee	Ja		<u>N</u> J	<u>N</u> J	<u>N</u> J
Cijfers/letters	Nee	Ja	Alleen	<u>N</u> J A	<u>N</u> J A	<u>N</u> J A
Landschap	Alleen land	Met water	Alleen water	L M W	L M W	L M W
Krijtdruk	Licht	Gemiddeld	Zwaar	L <u>G</u> Z	L <u>G</u> Z	L <u>G</u> Z
Lijnlengte	Kort	Onderbroken	Lang	K O <u>L</u>	K O <u>L</u>	K O <u>L</u>
Beweging	Impliciet	Expliciet	Geen	I E <u>G</u>	I E <u>G</u>	I E <u>G</u>
Ruimte gebruik	0/32%	33/66%	67/99%	Vol	0 <u>3</u> 6 V	0 <u>3</u> 6 V
Boom	Onherk.baar	Chaot.takken	Min.stam	O C M U	O C M U	O C M U
Overhelling	Nee	Ja		<u>N</u> J	<u>N</u> J	<u>N</u> J
Ongewone plaatsing	Nee	Ja		<u>N</u> J	<u>N</u> J	<u>N</u> J

SCORINGSLIJST – DIAGNOSTISCHE TEKENTEST ©1985 Barry M. Cohen, MA ATR
 Nederlandse digitale bewerking: Werkgroep DDS Nederland. (vertaling: Liesbeth Hensbroek 2006)

Clientnummer: 1.1 1.2 1.3 1.4 1.5 Datum: 17-05-2017
 2.1 2.2. 2.3 2.4 2.5
 Afnemer: 1. 2. 3. 4. 5.

				Tek. 1.	Tek. 2.	Tek. 3.
Aantal kleuren	Mono	Twee/drie+	Vier	M T V	M T V	M T V
Kleurmenging	Nee	Ja		N J	N J	N J
Idiosyncratische kleur	Nee	Ja		N J	N J	N J
Lijn/vlak	Lijn	Vlak	Gemengd	L V M	L V M	L V M
Integratie	Nee	Ja	Verarmd	N J V	N J V	N J V
Non figuratief	Geometrisch	Biomorfisch	Gemengd	G B M	G B M	G B M
Figuratief	Hoekig	Gebogen	Gemengd	H B M	H B M	H B M
Beeld	Enkelvoudig	Meervoudig	Blanco	E M B	E M B	E M B
Insluiting	Nee	Ja		N J	N J	N J
Grondlijn	Nee	Ja		N J	N J	N J
Mensen	Nee	Ja		N J	N J	N J
Dieren	Nee	Ja		N J	N J	N J
Planten/voorwerpen	Nee	Ja		N J	N J	N J
Abstracte symbolen	Nee	Ja		N J	N J	N J
Cijfers/letters	Nee	Ja	Alleen	N J A	N J A	N J A
Landschap	Alleen land	Met water	Alleen water	L M W	L M W	L M W
Krijtdruk	Licht	Gemiddeld	Zwaar	L G Z	L G Z	L G Z
Lijnlengte	Kort	Onderbroken	Lang	K O L	K O L	K O L
Beweging	Impliciet	Expliciet	Geen	I E G	I E G	I E G
Ruimte gebruik	0/32%	33/66%	67/99%	Vol	0 3 6 V	0 3 6 V
Boom	Onherk.baar Uiteen	Chaot.takken	Min.stam	O C M U	O C M U	O C M U
Overhelling	Nee	Ja		N J	N J	N J
Ongewone plaatsing	Nee	Ja		N J	N J	N J

SCORINGSLIJST – DIAGNOSTISCHE TEKENTEST ©1985 Barry M. Cohen, MA ATR
Nederlandse digitale bewerking: Werkgroep DDS Nederland. (vertaling: Liesbeth Hensbroek 2006)

Clientnummer: 1.1 1.2 1.3 1.4 1.5 Datum: 17-05-2017

2.1 2.2 2.3 2.4 2.5

Afneemer: 1. 2. 3. 4. 5.

				Tek. 1.	Tek. 2.	Tek. 3.
Aantal kleuren	Mono	Twee/drie+	Vier	M T V	M T V	M T V
Kleurmenging	Nee	Ja		N J	N J	N J
Idiosyncratische kleur	Nee	Ja		N J	N J	N J
Lijn/vlak	Lijn	Vlak	Gemengd	L V M	L V M	L V M
Integratie	Nee	Ja	Verarmd	N J V	N J V	N J V
Non figuratief	Geometrisch	Biomorfisch	Gemengd	G B M	G B M	G B M
Figuratief	Hoekig	Gebogen	Gemengd	H B M	H B M	H B M
Beeld	Enkelvoudig	Meervoudig	Blanco	E M B	E M B	E M B
Insluiting	Nee	Ja		N J	N J	N J
Grondlijn	Nee	Ja		N J	N J	N J
Mensen	Nee	Ja		N J	N J	N J
Dieren	Nee	Ja		N J	N J	N J
Planten/voorwerpen	Nee	Ja		N J	N J	N J
Abstracte symbolen	Nee	Ja		N J	N J	N J
Cijfers/letters	Nee	Ja	Alleen	N J A	N J A	N J A
Landschap	Alleen land	Met water	Alleen water	L M W	L M W	L M W
Krijtdruk	Licht	Gemiddeld	Zwaar	L G Z	L G Z	L G Z
Lijnlengte	Kort	Onderbroken	Lang	K O L	K O L	K O L
Beweging	Impliciet	Expliciet	Geen	I E G	I E G	I E G
Ruimte gebruik	0/32%	33/66%	67/99%	Vol	0 3 6 V	0 3 6 V
Boom	Onherk.baar Uiteen	Chaot.takken	Min.stam	O C M U	O C M U	O C M U
Overhelling	Nee	Ja		N J	N J	N J
Ongewone plaatsing	Nee	Ja		N J	N J	N J

1/2

3/4

SCORINGSLIJST – DIAGNOSTISCHE TEKENTEST ©1985 Barry M. Cohen, MA ATR
 Nederlandse digitale bewerking: Werkgroep DDS Nederland. (vertaling: Liesbeth Hensbroek 2006)

Clientnummer: 1.1 1.2 1.3 1.4 1.5 Datum: 17-05-2017
 2.1 2.2 2.3 2.4 2.5
 Afnemer: 1. 2. 3. 4. 5.

				Tek. 1.	Tek. 2.	Tek. 3.
Aantal kleuren	Mono	Twee/drie+	Vier	M T V	M T V	M T V
Kleurmenging	Nee	Ja		N J	N J	N J
Idiosyncratische kleur	Nee	Ja		N J	N J	N J
Lijn/vlak	Lijn	Vlak	Gemengd	L V M	L V M	L V M
Integratie	Nee	Ja	Verarmd	N J V	N J V	N J V
Non figuratief	Geometrisch	Biomorfisch	Gemengd	G B M	G B M	G B M
Figuratief	Hoekig	Gebogen	Gemengd	H B M	H B M	H B M
Beeld	Enkelvoudig	Meervoudig	Blanco	E M B	E M B	E M B
Insluiting	Nee	Ja		N J	N J	N J
Grondlijn	Nee	Ja		N J	N J	N J
Mensen	Nee	Ja		N J	N J	N J
Dieren	Nee	Ja		N J	N J	N J
Planten/voorwerpen	Nee	Ja		N J	N J	N J
Abstracte symbolen	Nee	Ja		N J	N J	N J
Cijfers/letters	Nee	Ja	Alleen	N J A	N J A	N J A
Landschap	Alleen land	Met water	Alleen water	L M W	L M W	L M W
Krijtdruk	Licht	Gemiddeld	Zwaar	L G Z	L G Z	L G Z
Lijnlengte	Kort	Onderbroken	Lang	K O L	K O L	K O L
Beweging	Impliciet	Expliciet	Geen	I E G	I E G	I E G
Ruimte gebruik	0/32%	33/66%	67/99%	Vol	Vol	Vol
Boom	Onherk.baar	Chaot.takken	Min.stam	O C M U	O C M U	O C M U
Overhelling	Nee	Ja		N J	N J	N J
Ongewone plaatsing	Nee	Ja		N J	N J	N J

9.5 TAF-SCORELIJSTEN CONTROLEGROEP

SCORINGSLIJST – DIAGNOSTISCHE TEKENTEST ©1985 Barry M. Cohen, MA ATR
Nederlandse digitale bewerking: Werkgroep DDS Nederland. (vertaling: Liesbeth Hensbroek 2006)

Clientnummer: 1.1 1.2 1.3 1.4 1.5 Datum: 17-05-2017

2.1 2.2 2.3 2.4 2.5

Afnemer: 1. 2. 3. 4. 5.

				Tek. 1.	Tek. 2.	Tek. 3.
Aantal kleuren	Mono	Twee/drie+	Vier	M T V	M T V	M T V
Kleurmenging	Nee	Ja		N J	N J	N J
Idiosyncratische kleur	Nee	Ja		N J	N J	N J
Lijn/vlak	Lijn	Vlak	Gemengd	L V M	L V M	L V M
Integratie	Nee	Ja	Verarmd	N J V	N J V	N J V
Non figuratief	Geometrisch	Biomorfisch	Gemengd	G B M	G B M	G B M
Figuratief	Hoekig	Gebogen	Gemengd	H B M	H B M	H B M
Beeld	Enkelvoudig	Meervoudig	Blanco	E M B	E M B	E M B
Insluiting	Nee	Ja		N J	N J	N J
Grondlijn	Nee	Ja		N J	N J	N J
Mensen	Nee	Ja		N J	N J	N J
Dieren	Nee	Ja		N J	N J	N J
Planten/voorwerpen	Nee	Ja		N J	N J	N J
Abstracte symbolen	Nee	Ja		N J	N J	N J
Cijfers/letters	Nee	Ja	Alleen	N J A	N J A	N J A
Landschap	Alleen land	Met water	Alleen water	L M W	L M W	L M W
Krijtdruk	Licht	Gemiddeld	Zwaar	L G Z	L G Z	L G Z
Lijnlengte	Kort	Onderbroken	Lang	K O L	K O L	K O L
Beweging	Impliciet	Expliciet	Geen	I E G	I E G	I E G
Ruimte gebruik	0/32%	33/66%	67/99% Vol	0 3 6 V	0 3 6 V	0 3 6 V
Boom	Onherk.baar Uiteen	Chaot.takken	Min.stam	O C M U	O C M U	O C M U
Overhelling	Nee	Ja		N J	N J	N J
Ongewone plaatsing	Nee	Ja		N J	N J	N J

incidentieel

G 1

G 1

SCORINGSLIJST – DIAGNOSTISCHE TEKENTEST ©1985 Barry M. Cohen, MA ATR
 Nederlandse digitale bewerking: Werkgroep DDS Nederland. (vertaling: Liesbeth Hensbroek 2006)

Clientnummer: 1.1 1.2 1.3 1.4 1.5 Datum: 17-05-2017

2.1 2.2 2.3 2.4 2.5

Afnemer: 1. 2. 3. 4. 5.

				Tek. 1.	Tek. 2.	Tek. 3.
Aantal kleuren	Mono	Twee/drie+	Vier	M T V	M T V	M T V
Kleurmenging	Nee	Ja		N J	N J	N J
Idiosyncratische kleur	Nee	Ja		N J	N J	N J
Lijn/vlak	Lijn	Vlak	Gemengd	L V M	L V M	L V M
Integratie	Nee	Ja	Verarmd	N J V	N J V	N J V
Non figuratief	Geometrisch	Biomorfisch	Gemengd	G B M	G B M	G B M
Figuratief	Hoekig	Gebogen	Gemengd	H B M	H B M	H B M
Beeld	Enkelvoudig	Meervoudig	Blanco	E M B	E M B	E M B
Insluiting	Nee	Ja		N J	N J	N J
Grondlijn	Nee	Ja		N J	N J	N J
Mensen	Nee	Ja		N J	N J	N J
Dieren	Nee	Ja		N J	N J	N J
Planten/voorwerpen	Nee	Ja		N J	N J	N J
Abstracte symbolen	Nee	Ja		N J	N J	N J
Cijfers/letters	Nee	Ja	Alleen	N J A	N J A	N J A
Landschap	Alleen land	Met water	Alleen water	L M W	L M W	L M W
Krijtdruk	Licht	Gemiddeld	Zwaar	L G Z	L G Z	L G Z
Lijnlengte	Kort	Onderbroken	Lang	K O L	K O L	K O L
Beweging	Impliciet	Expliciet	Geen	I E G	I E G	I E G
Ruimte gebruik	0/32% 33/66% 67/99% Vol			0 3 6 V	0 3 6 V	0 3 6 V
Boom	Onherk.baar Uiteen	Chaot.takken	Min.stam	O C M U	O C M U	O C M U
Overhelling	Nee	Ja		N J	N J	N J
Ongewone plaatsing	Nee	Ja		N J	N J	N J

SCORINGSLIJST – DIAGNOSTISCHE TEKENTEST ©1985 Barry M. Cohen, MA ATR
 Nederlandse digitale bewerking: Werkgroep DDS Nederland. (vertaling: Liesbeth Hensbroek 2006)

Clientnummer: 1.1 1.2 1.3 1.4 1.5 Datum: 17-05-2017
 2.1 2.2. 2.3 2.4 2.5
 Afnemer: 1. 2. 3. 4. 5.

				Tek. 1.	Tek. 2.	Tek. 3.
Aantal kleuren	Mono	Twee/drie+	Vier	M T V	M T V	M T V
Kleurmenging	Nee	Ja		N J	N J	N J
Idiosyncratische kleur	Nee	Ja		N J	N J	N J
Lijn/vlak	Lijn	Vlak	Gemengd	L V M	L V M	L V M
Integratie	Nee	Ja	Verarmd	N J V	N J V	N J V
Non figuratief	Geometrisch	Biomorfisch	Gemengd	G B M	G B M	G B M
Figuratief	Hoekig	Gebogen	Gemengd	H B M	H B M	H B M
Beeld	Enkelvoudig	Meervoudig	Blanco	E M B	E M B	E M B
Insluiting	Nee	Ja		N J	N J	N J
Grondlijn	Nee	Ja		N J	N J	N J
Mensen	Nee	Ja		N J	N J	N J
Dieren	Nee	Ja		N J	N J	N J
Planten/voorwerpen	Nee	Ja		N J	N J	N J
Abstracte symbolen	Nee	Ja		N J	N J	N J
Cijfers/letters	Nee	Ja	Alleen	N J A	N J A	N J A
Landschap	Alleen land	Met water	Alleen water	L M W	L M W	L M W
Krijtdruk	Licht	Gemiddeld	Zwaar	L G Z	L G Z	L G Z
Lijnlengte	Kort	Onderbroken	Lang	K O L	K O L	K O L
Beweging	Impliciet	Expliciet	Geen	I E G	I E G	I E G
Ruimte gebruik	0/32% 33/66% 67/99% Vol			0 3 6 V	0 3 6 V	0 3 6 V
Boom	Onherk.baar Chaot.takken Min.stam Uiteen			O C M U	O C M U	O C M U
Overhelling	Nee	Ja		N J	N J	N J
Ongewone plaatsing	Nee	Ja		N J	N J	N J

SCORINGSLIJST – DIAGNOSTISCHE TEKENTEST ©1985 Barry M. Cohen, MA ATR
 Nederlandse digitale bewerking: Werkgroep DDS Nederland. (vertaling: Liesbeth Hensbroek 2006)

Clientnummer: 1.1 1.2 1.3 1.4 1.5 Datum: 17-05-2017

2.1 2.2 2.3 2.4 2.5

Afnemer: 1. 2. 3. 4. 5.

				Tek. 1.	Tek. 2.	Tek. 3.
Aantal kleuren	Mono	Twee/drie+	Vier	(M) T V	(M) T V	(M) T V
Kleurmenging	Nee	Ja		(N) J	(N) J	(N) J
Idiosyncratische kleur	Nee	Ja		(N) J	(N) J	(N) J
Lijn/vlak	Lijn	Vlak	Gemengd	(L) V M	(L) V M	(L) V M
Integratie	Nee	Ja	Verarmd	N (J) V	N (J) V	N (J) V
Non figuratief	Geometrisch	Biomorfisch	Gemengd	G B M	G B M	G B M
Figuratief	Hoekig	Gebogen	Gemengd	H B (M)	H B (M)	H B (M)
Beeld	Enkelvoudig	Meervoudig	Blanco	E (M) B	E (M) B	E (M) B
Insluiting	Nee	Ja		(N) J	(N) J	(N) J
Grondlijn	Nee	Ja		(N) J	(N) J	(N) J
Mensen	Nee	Ja		(N) J	(N) J	N (J)
Dieren	Nee	Ja		(N) J	N (J)	(N) J
Planten/voorwerpen	Nee	Ja		N (J)	N (J)	(N) J
Abstracte symbolen	Nee	Ja		(N) J	(N) J	(N) J
Cijfers/letters	Nee	Ja	Alleen	(N) J A	(N) J A	(N) J A
Landschap	Alleen land	Met water	Alleen water	L M W	L M W	L M W
Krijtdruk	Licht	Gemiddeld	Zwaar	L G (Z)	L G (Z)	L G (Z)
Lijnlengte	Kort	Onderbroken	Lang	K O (L)	K O (L)	K O (L)
Beweging	Impliciet	Expliciet	Geen	I E (G)	I E (G)	I E (G)
Ruimte gebruik	0/32%	33/66%	67/99%	Vol	0 (3) 6 V	0 (3) 6 V
Boom	Onherk.baar Uiteen	Chaot.takken	Min.stam	O C M U	(O) C M U	O C M U
Overhelling	Nee	Ja		(N) J	N (J)	(N) J
Ongewone plaatsing	Nee	Ja		(N) J	(N) J	N (J)

SCORINGSLIJST – DIAGNOSTISCHE TEKENTEST ©1985 Barry M. Cohen, MA ATR
 Nederlandse digitale bewerking: Werkgroep DDS Nederland. (vertaling: Liesbeth Hensbroek 2006)

Clientnummer: 1.1 1.2 1.3 1.4 1.5 Datum: 17-05-2017

2.1 2.2. 2.3 2.4 2.5

Afnemer: 1. 2. 3. 4. 5.

				Tek. 1.	Tek. 2.	Tek. 3.
Aantal kleuren	Mono	Twee/drie+	Vier	(M) T V	(M) T V	M T V
Kleurmenging	Nee	Ja		(N) J	(N) J	N J
Idiosyncratische kleur	Nee	Ja		(N) J	(N) J	N J
Lijn/vlak	Lijn	Vlak	Gemengd	(L) V M	(L) V M	L V M
Integratie	Nee	Ja	Verarmd	(N) J V	(N) J V	N J V
Non figuratief	Geometrisch	Biomorfisch	Gemengd	G B M	G B M	G B M
Figuratief	Hoekig	Gebogen	Gemengd	H B (M)	H B (M)	H B M
Beeld	Enkelvoudig	Meervoudig	Blanco	E (M) B	E (M) B	E M (B)
Insluiting	Nee	Ja		(N) J	(N) J	N J
Grondlijn	Nee	Ja		(N) J	(N) J	N J
Mensen	Nee	Ja		(N) J	(N) J	N J
Dieren	Nee	Ja		N (J)	(N) J	N J
Planten/voorwerpen	Nee	Ja		N (J)	(N) J	N J
Abstracte symbolen	Nee	Ja		(N) J	(N) J	N J
Cijfers/letters	Nee	Ja	Alleen	(N) J A	(N) J A	N J A
Landschap	Alleen land	Met water	Alleen water	L M W	L M W	L M W
Krijtdruk	Licht	Gemiddeld	Zwaar	L G (Z)	L (G) Z	L G Z
Lijnlengte	Kort	Onderbroken	Lang	K O (L)	K O (L)	K O L
Beweging	Impliciet	Expliciet	Geen	I E (G)	I E (G)	I E G
Ruimte gebruik	0/32%	33/66%	67/99%	Vol	0 (3) 6 V	0 3 6 V
Boom	Onherk.baar	Chaot.takken	Min.stam	O C M U	O C M U	O C M U
Overhelling	Nee	Ja		(N) J	(N) J	N J
Ongewone plaatsing	Nee	Ja		(N) J	N (J)	N J

9.6 SCORE OVERZICHT ONDERZOEKSGROEP

	Aantal kleuren	Kleurmenging	Idiosyncratisch kleurgebruik	Lijn/vlak	Integratie
1.1 A	V	N	N	M	J
1.2 A	T	N	N	M	J
1.3 A	V	N	N	L	J
1.4 A	V	N	N	L	J
1.5 A	V	N	N	M	J
1.1 B	T	J	N	M	N
1.2 B	V	N	N	L	J
1.3 B	T	N	N	L	N
1.4 B	T	N	N	M	J
1.5 B	T	N	N	M	N
1.1 C	V	J	N	M	J
1.2 C	T	N	N	L	J
1.3 C	V	N	N	L	J
1.4 C	V	N	N	M	J
1.5 C	V	N	N	L	J

	Non figuratief	Figuratief	Beeld	Insluiting	Grondlijn	Mensen	Dieren
1.1 A	X	M	M	N	J	N	N
1.2 A	X	M	M	N	J	N	J
1.3 A	X	M	M	N	J	N	N
1.4 A	X	M	E	N	N	N	N
1.5 A	X	M	E	N	N	N	N
1.1 B	X	H	E	N	N	N	N
1.2 B	X	M	M	N	J	N	N
1.3 B	X	M	E	N	N	N	N
1.4 B	X	B	E	N	J	N	N
1.5 B	X	M	E	N	N	N	N
1.1 C	X	M	M	N	N	N	N
1.2 C	X	M	M	N	J	N	N
1.3 C	X	M	M	N	J	J	N
1.4 C	X	M	M	N	J	J	J
1.5 C	X	M	M	J	N	J	N

	Planten/ voorwerpen	Abstracte symbolen	Cijfers/ letters	Landschap	Krijtdruk
1.1 A	J	N	N	L	G I
1.2 A	J	N	N	-	G I
1.3 A	J	N	N	L	G
1.4 A	J	N	N	-	G
1.5 A	J	N	J	-	Z
1.1 B	N	N	N	-	G I
1.2 B	J	N	N	L	Z
1.3 B	N	N	N	-	G
1.4 B	N	N	N	-	G
1.5 B	N	N	N	-	Z
1.1 C	J	J	N	-	G I
1.2 C	J	N	N	-	G
1.3 C	J	N	N	-	G
1.4 C	J	N	N	L	G
1.5 C	J	J	J	-	G I

	Lijnlengte	Beweging	Ruimte gebruik	Boom	Overhelling	Ongewone plaatsing
1.1 A	L	G	V	-	N	N
1.2 A	L	G	3	-	N	N
1.3 A	L	G	6	-	N	N
1.4 A	L	G	3	-	N	N
1.5 A	L	G	0	-	N	N
1.1 B	L	G	6	U	N	N
1.2 B	L	G	6	-	N	N
1.3 B	L	G	3	U	N	N
1.4 B	L	G	6	-	N	N
1.5 B	L	G	6	U	N	N
1.1 C	L	E	6	-	N	N
1.2 C	L	G	6	-	N	N
1.3 C	L	G	6	-	N	N
1.4 C	L	E	6	-	N	N
1.5 C	L	E	3	-	N	N

9.7 SCORE-OVERZICHT CONTROLEGROEP

	Aantal kleuren	Kleurmenging	Idiosyncratisch kleurgebruik	Lijn/vlak	Integratie
2.1 A	T	N	N	L	N
2.2 A	M	N	N	L	J
2.3 A	V	J	N	M	J
2.4 A	M	N	N	L	J
2.5 A	M	N	N	L	J
2.1 B	V	J	N	L	N
2.2 B	T	N	N	M	N
2.3 B	V	J	N	M	J
2.4 B	M	N	N	L	J
2.5 B	M	N	N	L	N
2.1 C	V	J	J	L	J
2.2 C	M	N	N	L	J
2.3 C	V	N	N	L	J
2.4 C	M	N	N	L	J
2.5 C	-	N	N	-	N

	Non figuratief	Figuratief	Beeld	Insluiting	Grondlijn	Mensen	Dieren
2.1 A	-	M	E	N	N	N	N
2.2 A	-	M	M	N	N	N	N
2.3 A	-	M	M	N	N	N	J
2.4 A	-	M	M	N	N	N	N
2.5 A	-	M	M	N	N	N	J
2.1 B	-	M	M	N	N	N	N
2.2 B	-	M	E	N	N	N	N
2.3 B	-	B	M	N	N	N	N
2.4 B	-	M	M	N	N	N	J
2.5 B	-	M	M	N	N	N	N
2.1 C	-	B	M	N	N	J	N
2.2 C	-	B	M	J	N	J	N
2.3 C	-	B	M	N	N	J	N
2.4 C	-	M	E	N	N	J	N
2.5 C	-	-	B	N	N	N	N

	Planten/	Abstracte	Cijfers/	Landschap	Krijtdruk
--	----------	-----------	----------	-----------	-----------

	voorwerpen	symbolen	letters		
2.1 A	J	N	N	-	G I
2.2 A	J	J	J	-	G I
2.3 A	J	J	J	-	G I
2.4 A	J	N	N	-	Z
2.5 A	J	N	N	-	Z
2.1 B	J	N	N	L	Z
2.2 B	N	N	N	-	Z
2.3 B	J	J	J	-	Z
2.4 B	J	N	N	-	Z
2.5 B	N	N	N	-	G
2.1 C	N	N	N	-	G I
2.2 C	J	N	N	-	G I
2.3 C	N	N	J	-	Z
2.4 C	N	N	N	-	Z
2.5 C	N	N	N	-	-

	Lijnlengte	Beweging	Ruimte gebruik	Boom	Overhelling	Ongewone plaatsing
2.1 A	L	G	0	U	N	N
2.2 A	L	G	6	-	N	N
2.3 A	L	I	6	-	N	N
2.4 A	L	G	3	-	N	N
2.5 A	L	G	3	-	N	N
2.1 B	L	G	6	U	N	N
2.2 B	L	G	3	U	N	N
2.3 B	L	G	3	-	N	N
2.4 B	L	G	3	O	J	N
2.5 B	L	G	3	-	N	J
2.1 C	L	I	6	-	N	N
2.2 C	L	I	6	-	N	N
2.3 C	L	G	0	-	N	J
2.4 C	L	G	3	-	N	J
2.5 C	-	G	0	-	N	N

9.8 PERSENTAGE SCORE-OVERZICHT

	TEK. 1A	TEK. 2A	TEK. 1B	TEK. 2B	TEK. 1C	TEK. 2C
AANTAL KLEUREN	M T 20 % V 80%	M 60% T 20% V 20%	M T 80% V 20%	M 40% T 20% V 40%	M T 20% V 80%	M 40% T V 40%
KLEUR- MENGING	N 100% J	N 80% J 20%	N 80 % J 20%	N 60% J 40%	N 80% J 20%	N 80% J 20%
IDIOSYNCRATISCHE KLEUR	N 100% J	N 100% J	N100% J	N 100% J	N 100% J	N 80% J 20%
LIJN/VLAK	L 40 % V M 60%	L 80% V M 20%	L 40% V M 60%	L 60% V M 40%	L 60% V 40% M	L 80% V M
INTEGRATIE	N J 100%	N 20% J 80%	N 60% J 40%	N 60% J 40%	N J 100%	N20% J 80%
NON-FIGURATIEF	X 100% G B M	X 100% G B M	X 100% G B M	X 100% G B M	X 100% G B M	X 100% G B M
FIGURATIEF	X H B M 100%	X H B M 100%	X H 20% B 20% M 60%	X H B 20% M 80%	X H B M 100%	X 20% H B 60% M 20%
BEELD	E 40% M 60% B	E 20% M 80% B	E 80% M 20% B	E 20% M 80% B	E M 100% B	E 20% M 60% B 20%
INSLUITING	N 100% J	N 100% J	N100% J	N 100% J	N 80% J 20%	N 80% J 20%
GRONDLIJN	N 40% J 60%	N 100% J	N60% J 40%	N 100% J	N 40% J 60%	N 100% J %
MENSEN	N 100% J	N 100% J	N 100% J	N 100% J	N 40% J 60%	N 20% J 80%
DIEREN	N80% J 20%	N 60% J 40%	N 100% J	N 80% J 20%	N 80% J 20%	N 100% J
PLANTEN/ VOORWERPEN	N J 100%	N J 100%	N 80% J 20%	N 40% J 60%	N J 100%	N 80% J 20%
ABSTRACTE SYMBOLLEN	N 100% J	N 60% J 40%	N 100% J	N 80% J 20%	N 60% J 40%	N 100% J
CIJFERS/ LETTERS	N 80% J 20%	N 60% J 40%	N 100% J	N 80% J 20%	N 80% J 20%	N 80% J 20%
LANDSCHAP	X 60 % L 40% M W	X 100% L M W	X 80% L 20% M W	X 80% L 20% M W	X 80% L 20% M W	X 100% L M W
KRIJTDruk (+ INCIDENTEEL)	L G 40% G I 40%	L G G I 60%	L G 40% G I 20%	L G 20% G I	L G 60% G I 40%	L G G I 40%

	Z 20%	Z 40%	Z 40%	Z 80%	Z	Z 40%
LIJNLENGTE	L 100% O K	L 100% O K	L 100% O K	L 100% O K	L 100% O K	L 80% O K
BEWEGING	I E G 100%	I 20% E G 80%	I E G 100%	I E G 100%	I E 60% G 40%	I 40% E G 60%
RUIMTE GEBRUIK	0 20% 3 40% 6 20% V 20%	0 20% 3 40% 6 40% V	0 3 20% 6 80% V	0 3 80% 6 20% V	0 3 20% 6 80% V	0 40% 3 20% 6 40% V
BOOM	X 100% O C M U	X 80% O C M U 20%	X 40% O C M U 60%	X 40% O 20% C M U 40%	X 100% O C M U	X 100% O C M U
OVERHELLING	N 100% J	N 100% J	N 100% J	N 80% J 20%	N 100% J	N 100% J
ONGEWONE PLAATSING	N 100% J	N 100% J	N 100% J	N 80% J 20%	N 100% J	N 60% 40%

9.9 GESTRUCTUREERD INTERVIEW/VRAGENLIJST

Mogelijke vragen voor een gestructureerd interview bij de DDS (Handboek Diagnostic Drawing Series, 2015).

Vragen bij tekening 1. “Maak een tekening met deze materialen.”

1. Hoe zou je deze tekening beschrijven?
2. Welke betekenis hebben de gebruikte kleuren?
3. Wat stellen deze beelden voor jou voor? (Eventueel doorvragen op de symboliek).
4. Wat zou je nog meer over deze tekening willen zeggen?
5. Welke titel zou je geven aan de tekening?

Vragen bij tekening 2. “Maak een tekening van een boom.”

1. Hoe zou je deze boom omschrijven?
2. Waar zou deze boom kunnen staan?
3. Is het een boom die je kent?
4. Welk seizoen is het?
5. Hebben de gebruikte kleuren een betekenis?
6. Welke gedeelte van de boom spreekt je het meeste aan? Waarom?
7. Welke gedeelte van de boom spreekt je het minste aan? Waarom?
8. Waar zou je jezelf een plaats geven in de tekening?
9. Wat zou je nog meer over deze tekening willen vertellen?

Vragen bij tekening 3. “Maak een tekening van hoe jij je voelt”

1. Hoe zou je deze tekening beschrijven?
2. Wat is de betekenis van de gebruikte kleuren?
3. Wat stellen deze beelden voor jou voor?
4. Wat zou je nog meer over deze tekening willen vertellen?
5. Welke titel zou je geven aan deze tekening?

Suggesties voor de nabespreking:

Bovenstaande vragen zijn niet dwingend. De vragen kunnen aangepast worden aan de doelgroep en aan de mogelijkheden en/of beperkingen van de doelgroep. Ze kunnen richting geven aan de nabespreking waardoor belangrijke aanvullende informatie over de inhoud van de tekeningen beschikbaar komt. Het is aan te raden om de serie direct na afname te bespreken te beginnen met de laatste gemaakte tekeningen, vervolgens de tweede en als laatste de eerste. Als de tekening op het laatst naast elkaar liggen kun je nog de vraag stellen: “Wat vertelt deze serie over jou?”.

9.10 UITGEWERKTE INTERVIEWS ONDERZOEKSGROEP

9.10.1 CLIENT 1.

Vragen bij tekening 1. "Maak een tekening met deze materialen."

Hoe zou je deze tekening beschrijven?

"Dit is een tekening zoals ik zou willen wonen, ik hou van water."

Welke betekenis hebben de gebruikte kleuren?

"Dit zijn gewoon de kleuren van de bomen en het huis en de weg."

Wat stellen deze beelden voor jou voor? (Eventueel doorvragen op de symboliek).

"Bomen, huis, weg en water. Het ging alleen even mis toen ik de berg tekende, moest eigenlijk een vijver worden."

Wat zou je nog meer over deze tekening willen zeggen?

"Niets."

Welke titel zou je geven aan de tekening?

"Mijn droomhuis."

Vragen bij tekening 2. "Maak een tekening van een boom."

Hoe zou je deze boom omschrijven?

"Gewoon een boom, ik moest toch een boom tekenen?"

Waar zou deze boom kunnen staan?

"Bij mijn droomhuis natuurlijk."

Is het een boom die je kent?

"Nee, zo teken ik altijd een boom."

Welk seizoen is het?

"Geen, misschien beetje herfst maar de blaadjes zitten er nog wel aan."

Hebben de gebruikte kleuren een betekenis?

"Dit zijn toch de kleuren van een boom, hier zijn ze ook zo, kijk maar."

Welke gedeelte van de boom spreekt je het meeste aan? Waarom?

"Alles, vindt het wel een prima boom, jij ook?"

Welke gedeelte van de boom spreekt je het minste aan? Waarom?

"Ja die vlekjes, vindt het een lastig materiaal, normaal kan ik dat beter."

Waar zou je jezelf een plaats geven in de tekening?

"Gewoon eronder."

Wat zou je nog meer over deze tekening willen vertellen?

"Niets."

Vragen bij tekening 3. "Maak een tekening van hoe jij je voelt"

Hoe zou je deze tekening beschrijven?

"Ik heb alle gevoelens die ik heb getekend, ik ben namelijk gelovig."

Wat is de betekenis van de gebruikte kleuren?

"Ja een regenboog heeft altijd die kleuren en ik wil een geel kruis anders wordt het zo donker, roze hartjes voor de liefde."

Wat stellen deze beelden voor jou voor?

"Ik geloof in god en geluk, maar daar hoort de dood ook bij. Snap je?"

Wat zou je nog meer over deze tekening willen vertellen?

"Deze symbolen zijn voor mij goed, ik geloof in god, jij ook?"

Welke titel zou je geven aan deze tekening?

"Ja gewoon mijn gevoel, in beeldjes."

9.10.2 CLIENT 2.

Vragen bij tekening 1. "Maak een tekening met deze materialen."

Hoe zou je deze tekening beschrijven?

"Ik heb altijd vogels gehad, hier mag het niet maar ik hou van vogels."

Welke betekenis hebben de gebruikte kleuren?

"De snavel is niet zo goed gelukt. De kleuren horen zo bij een vogel."

Wat stellen deze beelden voor jou voor? (Eventueel doorvragen op de symboliek).

"Deze vogel zit lekker op een tak, dat deed de mijne ook altijd. Maar hij lijkt niet op mijn vogel hoor, die snavel moet anders."

Wat zou je nog meer over deze tekening willen zeggen?

"Dit is mijn lievelingsvogel."

Welke titel zou je geven aan de tekening?

"Vogel denk ik, jij?"

Vragen bij tekening 2. "Maak een tekening van een boom."

Hoe zou je deze boom omschrijven?

"Een boom teken ik normaal anders, deze is niet zo mooi."

Waar zou deze boom kunnen staan?

"Weet ik niet zo goed, maakt niet uit."

Is het een boom die je kent?

"Ja gewoon een boom."

Welk seizoen is het?

"Beetje zomer, de zon schijnt maar er zijn ook wel wolken, en er zijn appels"

Hebben de gebruikte kleuren een betekenis?

"Ik hou wel van de zon, die moet geel zijn"

Welke gedeelte van de boom spreekt je het meeste aan? Waarom?

"De appels"

Welke gedeelte van de boom spreekt je het minste aan? Waarom?

"Ik vind die krijtjes niet zo fijn."

Waar zou je jezelf een plaats geven in de tekening?

"Ik hoef niet bij de boom."

Wat zou je nog meer over deze tekening willen vertellen?

"Neuh."

Vragen bij tekening 3. "Maak een tekening van hoe jij je voelt"

Hoe zou je deze tekening beschrijven?

"Dit is mijn tijdlijn, links ging het niet zo goed met me, maar ik heb nog een hele weg te gaan. Wil je weten wat er allemaal gebeurd is?"

Wat is de betekenis van de gebruikte kleuren?

"Het gele staat voor de zon, de groene lijnen voor de tijd dat het niet goed met me ging en die andere staat voor mijn verandering. Ik heb nog een weg te gaan."

Wat stellen deze beelden voor jou voor?

"Dat heb ik toch al gezegd?"

Wat zou je nog meer over deze tekening willen vertellen?

"Ja ik moet nog heel lang, wil je weten hoe lang?"

Welke titel zou je geven aan deze tekening?

"Neuh."

9.10.3 CLIENT 3.

Vragen bij tekening 1. "Maak een tekening met deze materialen."

Hoe zou je deze tekening beschrijven?

"Hier woonde ik vroeger, mooi boerderijtje he?."

Welke betekenis hebben de gebruikte kleuren?

"Ja zo waren de kleuren nou eenmaal."

Wat stellen deze beelden voor jou voor? (Eventueel doorvragen op de symboliek).

"Ik zou hier wel weer willen wonen, maar ik ben gescheiden weet je wel. Als alles weer goed met me gaat ga ik er weer heen."

Wat zou je nog meer over deze tekening willen zeggen?

"Hier woonde ik vroeger, mooie natuur, ik hou van de natuur. Wist je dat ik in god geloof?"

Welke titel zou je geven aan de tekening?

"Geloof"

Vragen bij tekening 2. "Maak een tekening van een boom."

Hoe zou je deze boom omschrijven?

"Ik hou wel van bomen, mooie natuur. Heeft god hier allemaal gebracht, zo horen ze te zijn toch?"

Waar zou deze boom kunnen staan?

"Bij mijn boerderij, hier woonde ik vroeger."

Is het een boom die je kent?

"Het is een broom met een bruine stam en groene blaadjes die bloeien."

Welk seizoen is het?

"Ik hou van de zomer, lekker warm, buiten werken."

Hebben de gebruikte kleuren een betekenis?

"Zo hoort het toch?"

Welke gedeelte van de boom spreekt je het meeste aan? Waarom?

"De blaadjes, die moeten bloeien."

Welke gedeelte van de boom spreekt je het minste aan? Waarom?

"Hij staat wel een beetje scheef."

Waar zou je jezelf een plaats geven in de tekening?

"Bij de boerderij, en dan kijk ik naar de boom."

Wat zou je nog meer over deze tekening willen vertellen?

"God heeft dit allemaal gegeven he, geloof jij in god?"

Vragen bij tekening 3. "Maak een tekening van hoe jij je voelt"

Hoe zou je deze tekening beschrijven?

"Ik ben heel vrolijk, ik vind het leuk dat jij er bent. Ik hou wel van tekenen, zou je mijn tekeningen willen zien?"

Wat is de betekenis van de gebruikte kleuren?

"Oranje ballonnen zijn wel vrolijk, het gaat goed met me dus ben ik vrolijk."

Wat stellen deze beelden voor jou voor?

"Dat ik vrolijk ben, zie je dat ik lach? Lekker in de natuur, ik woonde vroeger op een boerderij."

Wat zou je nog meer over deze tekening willen vertellen?

"Het gaat heel erg goed met me, ik hoop binnenkort naar mijn boerderij te kunnen. Ik heb altijd gewerkt op de boerderij."

Welke titel zou je geven aan deze tekening?

"Mijn boerderij."

9.10.4 CLIENT 4.

Vragen bij tekening 1. "Maak een tekening met deze materialen."

Hoe zou je deze tekening beschrijven?

"Ik heb jaren op de vrachtwagen gezeten, binnen en buitenland. Mooi beroep, maar ja toen moest ik hier heen."

Welke betekenis hebben de gebruikte kleuren?

"Dit zijn wel mijn lievelingskleuren en ik teken hem altijd met deze kleuren."

Wat stellen deze beelden voor jou voor? (Eventueel doorvragen op de symboliek).

"Ik mis het wel hoor, lekker toeren. Vroeger zat ik hele dagen op de vrachtwagen, verdiende ik mooi geld mee."

Wat zou je nog meer over deze tekening willen zeggen?

"Ja nee, het is gewoon een vrachtwagen."

Welke titel zou je geven aan de tekening?

"Vrachtwagen."

Vragen bij tekening 2. "Maak een tekening van een boom."

Hoe zou je deze boom omschrijven?

"Haha, ja ik moest toch een boom tekenen?"

Waar zou deze boom kunnen staan?

"Ja nee, zet hem maar ergens neer, hij kan hier wel op het terrein staan."

Is het een boom die je kent?

"Ik moest toch alleen een boom tekenen? Ja nee, ik zou het niet weten."

Welk seizoen is het?

"Pfff, ik hoefde toch alleen een boom te tekenen, nou hier is een boom."

Hebben de gebruikte kleuren een betekenis?

"Ja nee, een boom heeft toch deze kleuren?"

Welke gedeelte van de boom spreekt je het meeste aan? Waarom?

"Neuh."

Welke gedeelte van de boom spreekt je het minste aan? Waarom?

"Niets, ik teken nooit een boom."

Waar zou je jezelf een plaats geven in de tekening?

"Er ver vanaf haha!"

Wat zou je nog meer over deze tekening willen vertellen?

"Nee, hoor. Gewoon een boom haha!"

Vragen bij tekening 3. "Maak een tekening van hoe jij je voelt"

Hoe zou je deze tekening beschrijven?

"Dit is mijn ouderlijk huis, o ik ben iemand vergeten. We waren met veel thuis maar ik ben mijn zusje vergeten. Weet ook niet waarom. Ach die hoeft er ook niet bij, nee maakt niet uit."

Wat is de betekenis van de gebruikte kleuren?

"Ja gewoon zoals het hoort, ben alleen mijn zusje vergeten. Had wel een goede band met haar hoor, niet dat je iets gek denkt."

Wat stellen deze beelden voor jou voor?

"Ik vond het daar altijd wel leuk, kwam na de vrachtwagen daar fijn thuis."

Wat zou je nog meer over deze tekening willen vertellen?

"Ja ik ben mijn zusje vergeten, maar maakt niet uit. Ik weet dat zij erbij hoort."

Welke titel zou je geven aan deze tekening?

"Ouderlijk huis, geboren en getogen."

9.10.5 CLIENT 5.

Vragen bij tekening 1. "Maak een tekening met deze materialen."

Hoe zou je deze tekening beschrijven?

"Ik hou van bussen, teken ze wel vaker. Je moet zo maar eens vragen of ze bij mijn werk de bus kunnen laten zien. Is mooi hoor!"

Welke betekenis hebben de gebruikte kleuren?

"Zo zien de bussen er in (plaatsnaam; anoniem) allemaal uit."

Wat stellen deze beelden voor jou voor? (Eventueel doorvragen op de symboliek).

"Doet me denken aan vroeger, ik hou gewoon van bussen."

Wat zou je nog meer over deze tekening willen zeggen?

"Ik teken ze normaal beter, heb je geen andere krijtjes of potloden?"

Welke titel zou je geven aan de tekening?

"Pff, ja gewoon bus denk ik, oke?"

Vragen bij tekening 2. "Maak een tekening van een boom."

Hoe zou je deze boom omschrijven?

"Ja hij is niet zo mooi, ik teken nooit bomen."

Waar zou deze boom kunnen staan?

"Hier buiten, kijk maar, zo zien ze er buiten ook uit."

Is het een boom die je kent?

"Ja, doe maar die." (wijst naar willekeurige boom buiten, tijdens het tekenen niet naar op gekeken.)

Welk seizoen is het?

"Het regent nu, doe maar de herfst."

Hebben de gebruikte kleuren een betekenis?

"Zo ziet een boom eruit."

Welke gedeelte van de boom spreekt je het meeste aan? Waarom?

"De stam. Gewoon."

Welke gedeelte van de boom spreekt je het minste aan? Waarom?

"De blaadjes. Gewoon."

Waar zou je jezelf een plaats geven in de tekening?

"Binnen, het regent."

Wat zou je nog meer over deze tekening willen vertellen?

"Niets, vroeger ging ik vaak met de bus."

Vragen bij tekening 3. "Maak een tekening van hoe jij je voelt"

Hoe zou je deze tekening beschrijven?

"Ik zal het even uitleggen, ik heb al mijn gevoelens opgeschreven. Eerder kende ik die nooit, nu wel goed he?"

Wat is de betekenis van de gebruikte kleuren?

"Die kleuren gebruik ik altijd bij de emoties, ken jij ook de 5B's? Ik heb ze net allemaal geleerd."

Wat stellen deze beelden voor jou voor?

"Nou ik heb vaak een onderbuik gevoel, kijk daar in het rood. Dan ben ik bang maar dat wist ik nooit nu wel, goed he?"

Wat zou je nog meer over deze tekening willen vertellen?

"Nou ik pieker ook wel veel, maar kijk ik ben ook weleens blij maar met een traan en een lach."

Welke titel zou je geven aan deze tekening?

"Mijn gevoel."

9.11 DIAGNOSE OVERZICHT

Client code	Sekse	Diagnose volgens de DSM-IV	Afdeling
1.1	M	Pedofilie , Parafilie NAO, Zwakbegaafdheid , Problemen verbonden aan de sociale omgeving, GAF-score 51-60.	A
1.2	M	Schizofrenie: Resttype, Frotteurisme , Afhankelijkheid van verschillende middelen, Zwakbegaafdheid , Enkelvoudige diagnose op as3, Problemen binnen primaire steungroep, Problemen verbonden aan de sociale omgeving, Problemen met justitie/politie of met misdaad, GAF-score 31-40.	A
1.3	M	Pedofilie: Niet exclusieve type , Parafilie NAO, Alcoholafhankelijkheid, Misbruik van cannabis, Persoonlijkheidsstoornis nao, Zwakbegaafdheid , Problemen binnen de primaire steungroep, Problemen verbonden aan de sociale omgeving, Financiële problemen, Problemen met justitie/politie of met de misdaad, Woonproblemen, GAF-score 51-60.	A
1.4	M	Pedofilie , Exhibitionisme , Parafilie NAO, Persoonlijkheidsstoornis nao, Zwakbegaafdheid , Problemen verbonden aan de sociale omgeving, Woonproblemen, Werkproblemen, Problemen met justitie/politie of met de misdaad, GAF-score 51-60.	A
1.5	M	Pedofilie , Stoornis van Asperger, Tic-stoornis NAO, Zwakbegaafdheid , Problemen met justitie/politie of met de misdaad, GAF-score 51-60.	B
2.1	M	Misbruik van alcohol, Cognitieve stoornis NAO, Kortdurende psychische stoornis: Met duidelijke stress veroorzakende factor(en), Persoonlijkheidsstoornis nao, Lichte Zwakzinnigheid , Enkelvoudige diagnose op as3, Problemen verbonden aan de sociale omgeving, Problemen met justitie/politie of met de misdaad, Woonproblemen, GAF-score 31-40.	C
2.2	V	Posttraumatische stress-stoornis, Cannabisafhankelijkheid, Borderline persoonlijkheidsstoornis, Zwakbegaafdheid , Enkelvoudige diagnose op as3, Problemen met justitie/politie of met de misdaad, GAF-score 41-50.	C
2.3	M	ADHD gecombineerde type, Psychotische stoornis NAO, Cannabisafhankelijkheid, in gedwongen remissie door huidige opname, Zwakbegaafdheid , Antisociale persoonlijkheidstrekken, Problemen binnen de primaire steungroep, Werkproblemen, Problemen met justitie/politie of met de misdaad, GAF-score 31-40.	D
2.4	M	Schizofrenie paranoïde type, Cannabisafhankelijkheid in remissie in beschermende omgeving, Lichte zwakzinnigheid , Problemen verbonden aan de sociale omgeving, GAF-score 21-30.	D
2.5	M	Schizofrenie paranoïde type hoofd, Misbruik van cannabis, Misbruik van cocaïne, Zwakbegaafdheid , Problemen binnen de primaire steungroep, Problemen verbonden aan de sociale omgeving, Werkproblemen, Problemen met justitie/politie of met de misdaad, GAF-score 31-40.	E

